Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 200 (6. 689) ◉ 1988 йил 1 сентябрь, пайшанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

⊙ Бугун — Билимлар куни. «Правда» газетасининг «Мактаб — бизнинг умидимиз» сарлавҳали бугунги бош мақоласида янги ўқув йилида педагоглар коллективлари олдида турган вазифалар ҳақида фикр юритилади.

⊙ 1988 йил Москва вақти билан соат 9 дан 41 минут ўтганда «Союз ТМ-6» космик кемаси «Мир» илмий-тадқиқот комплекси билан туташтирилди. Бугун газеталарда ана шу ҳақда ТАСС ахбороти эълон қилинган.

⊙ «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасида берилган «Олдинга... назар ташлайлик» сарлавҳали мақолада газетанинг мактаб мавзуидаги анкетаси саволларига турли касб эгалари — психология фанлари доктори Ш. Амонашвили, КПСС Калуга область Мосальский район комитетининг биринчи секретари А. Артамонов, СССР халқ ўқитувчиси Н. Палтишев ва Москвадаги «Борец» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси директорининг ўринбосари И. Кигас жавоб берадилар.

⊙ «Правда» газетасининг яхлит тўртинчи саҳифаси «Тарих сабоқлари» рубрикаси остида берилган. Саҳифа «Уруш шундай бошланган эди» деб номланади.

⊙ «Известия» газетасининг учинчи саҳифасида берилган «Фақат қонун!» сарлавҳали мақолада ҳуқуқий давлат моҳияти ҳақида фикр юритилади.

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

⊙ **БОНН.** Режага кўра бугун Американинг ГФР территориясида жойлаштирилган «Першинг — 2» ўртача олислик ядро ракеталарини олиб чиқиб кетиш бошланади. ДПА ахборот агентлиги ГФР мудофаа министрлигидан олинган хабарга асосан шуни маълум қилди. Хабарда таъкидланишича, Хайльбронн яқинида жойлашган Вальдхайде базасидаги ракеталарининг биринчи туркуми океан ортига жўнатилади. АҚШда бу ракеталар бўлакларга ажратилиб, ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Совет-Америка Шартномасининг моддаларига мувофиқ тарзда яксон этилади.

Вальдхайде базасидан «Першинг» ядро ракеталарини олиб чиқиб кетиш ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартномаларни амалга ошириш тўғрисида янги босқичнинг бошланиши бўлади. Ҳозирги вақтда Хайльбронн, Мутланген ва Ной-Ульм базаларида 108 та «Першинг — 2» ракетаси жойлаштирилган, ДПА агентлигининг таъкидлашича, ана шу типдаги яна 24 та ракета Америка қўшинларининг Федератив Республикадаги турли омборларида резерв сифатида сақланмоқда. Бундан ташқари Хассельбахдаги 62 та қанотли ракета ҳам тугатилиши керак. Американинг ўртача ва камроқ олислик ядро ракеталари уч йил мобайнида ГФР территориясидан бутунлай олиб чиқиб кетилиши керак.

⊙ **ВАШИНГТОН.** Техас штатининг Хьюстон шаҳридаги Жонсон номли одам бошқарадиган космик парвозлар марказида кўп марта фойдаланиладиган «Дискавери» космик кемаси экипажининг старт олдидан сўнгги машқлари бошланди. Электрон тренажердаги машқлар чоғида экипаж старт вақтидаги фавқулодда ҳолат рўй берган пайтдаги, масалан кеманинг асосий двигатели ишдан чиққан вақтдаги ҳаракатларини, шунингдек орбитада алоқа йўлдошини жойлаштириш операцияларини пишиқтирмоқда. ЮПИ ахборот агентлигининг хабар беришига қараганда, старт олдидан ўтказиладиган машқ 56 соат давом этади. «Дискавери»нинг учиш вақти ҳозирча узил-кесил аниқланганича йўқ, парвоз тахминан сентябрь ойининг охирида бўлади, деб кутилмоқда.

⊙ **БЕРЛИН.** ГДРнинг инсон ҳуқуқлари учун курашувчи комитети Ғарбий Германия судининг собиқ эс-эсчи, Эрнст Тельманнинг қотили Оттони оқлайдиган ҳукм чиқарганлигини демократик жамоатчилик юзига оёқ қўйиишдир, деб атади. Мазкур комитет раиси Фридель Мальтер хоним ушбу қарорни қоралаб жумладан қуйидагиларни айтди: Германия Коммунистик партияси аъзоларига нацизм йилларида гитлерчилар режими ҳаммадан кўра кўпроқ жабр-зулм ўтказган эди, Коммунистик партия ГФРда 32 йилдан буён тақиқлаб қўйилган, тинчлик ва демократия учун курашаётган минг-минглаб кишилар суд таъқибига учрамоқда, уларнинг ўзига маъқул тушган касб-ҳунар билан шуғулланишларига йўл қўйилмаяпти. Ана шундай шароитда ГФР юстицияси адолатли суд ҳукми чиқарилишига тўсқинлик қилди.

⊙ **ПАРИЖ.** Францияда СПИД билан оғриганлар шу йилнинг 30 июнига қадар 4211 кишига етди. Беморлар орасида 120 бола ҳам бор. Соғлиқни сақлаш министрлигининг ҳафталик махсус эпидемиология бюллетени шу ҳақда хабар берди. Бюллетенда гиёҳвандлар СПИД касалига кўпроқ чалинаётганлигига эътибор қаратилади. 1987 йилнинг биринчи ярмида СПИД касалига йўлиққанлар орасида гиёҳвандлар 13,7 процентни ташкил этган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 18,7 процентни ташкил этади.

⊙ **Шимолий Ирландияда тинмаётган тўқнашувлар қурбонларининг рўйхатини яна уч киши тўлдирди.**

Рейтер агентлигининг хабар қилишига қараганда, Британия солдатлари қуролланган кишилар ўтирган автомобилга қарата ўт очганлар. Бошқа маълумотларга қараганда биринчи бўлиб ўқни машинада ўтирганлар отишган. Отишма натижасида уларнинг ҳаммаси ҳалок бўлган. Полиция маълумотларига қараганда, ўлганларнинг ҳаммаси Ирландия республикаси армиясининг аъзолари экан.

⊙ Қўшма Штатларда ўсмирлар ўртасидаги кашандаликка қарши кенг кампания бошланди, деб хабар беради Рейтер агентлиги. Кампания ташкилотчилари мактаб ўқувчилари билан учрашишни, уларга никотиннинг инсон организмига зарарли таъсири ҳақида ҳикоя қилиб беришни режалаштиришмоқда. Мутахассисларнинг фикрига кўра бундай суҳбатларни айнан мактабларда ўтказиш фойдалидир. Сабаби, америкалик кашандаларнинг олтмиш проценти сигарет чекишни ўн тўрт ёшларида ўрганишган.

⊙ **Рангун қамоқхонасида маҳбусларнинг исёни бўлиб ўтди. Ана шу ҳақда Бирма радиоси хабар қилди.**

Ҳукумат манбаларидан олинган маълумотларга қараганда, қўриқчилар билан тўқнашувлар ва келиб чиққан ёнғин натижасида 57 киши ҳалок бўлган.

Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

Давр талаби

Шу йилнинг январь ойидан бошлаб хўжалик ҳисоби бўйича меҳнат қилаётган Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси чеварлари олти ойлик план топшириқларини сарҳисоб этишганда, катта ютуқларга эришганликлари маълум бўлди. 6 ойда планда кўрсатилган бир миллион 116 минг сўм ўрнига, бир миллион 416 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиниб, 300 минг сўм фойда олинди. Айни кунларда бу пешқадам коллективда бошланғич партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтмоқда.

— 2 минг 800 кишилик коллективимиздан, — дейди фабрика партия ташкилоти секретари Юрий Гюлумян биз билан суҳбатда, — 320 киши партия аъзоси ҳисобланади. Улар 6 та бошланғич партия ташкилотига бирикиб, фаолият кўрсатишмоқда. Шу кунларда бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистлар фабрикамиз ҳаётига оид барча муаммо, камчилик ва нуқсонларни гапиришмоқда, уларга амалий чора-тадбир излашмоқда. Бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида давр талабига биноан, ошкоралик, ўз-ўзини танқид, эркин фикр айтиш — амалий кучда деса бўлади...

...3-цех аъзолари ўзларининг ойлик, квартал планларини доимо ўз вақтида бажара бориб, фабрикада пешқадамлардан ҳисобланади. Яқинда шу цех бошланғич партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди. Унда, илғор тикувчи, коммунист Ёқутой Шодиева қуйидаги, ўзини ташвишга солаётган масалани гапирди:

— Сўнгги пайтларда ёш кадрларни тарбиялаш масаласи мени ташвишга солаяпти. Ёшлар ўртасида тикувчилик касбига бўлган қизиқиш сусайгандай, уларнинг аввалгидай сафимизга келиб қўшилиши пасаймоқда. Фабрикамиз оталиққа олган шаҳардаги 2-ўқув ишлаб чиқариш комбинатини тугатган ёшлар фабрикага эмас, бошқа ёққа кетиб қолишмоқда. Бунинг сабаби нимада эканлигига ҳайронман. Бугунги ҳисобот-сайлов йиғилишида, мен фабрика раҳбарларидан шу масалага жиддийроқ ёндошишларини ва чора-тадбирлар кўришларини сўрайман...

Ёқутой Шодиеванинг гапларини унинг ҳамкасблари ҳам маъқуллашди. Фабрика маъмурияти, тикувчиларга бу масалани тез кунда ўрганиб чиқиб, натижаси эълон қилинишини билдирди.

...Хом ашёнинг ўз вақтида етказилиб берилиши ва унинг сифати тикувчилар учун муҳим аҳамият касб этади. 1-цех бошланғич партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида кўтарилган муаммолардан бири — цех учун керак бўлган хом ашёнинг ўз вақтида етказиб берилаётганлиги ва хом ашёнинг сифати пастлиги бўлди. Бу ҳақда ишчи, коммунист Алишер Мирсоатов қуйидагиларни айтди:

— Кейинги пайтларда цехимиз учун керак бўлган хом ашё ўз вақтида етказилиб берилмаяпти. Келтирилган хом ашёнинг ҳам сифати паст. Бу нарса план-топшириқларимизни бажаришга жиддий салбий таъсир кўрсатмоқда. Реализацияга чиқарилаётган маҳсулотларимиз ҳам у қадар харидор талаб эмас... Мен, бугунги ҳисобот сайлов йиғилишидан фойдаланиб, бутун цехимиз ишчилари номидан, фабрика раҳбариятидан бу муаммони тезроқ ҳал этиш зарурлигини сўрайман...

5-цехнинг ҳисобот-сайлов йиғилишида механик Акбар Ёқубов иш ускуналарининг эскириб қолганлигини, уларни янгилаш зарурлигини таъкидлади.

— Умуман, — дейди Юрий Гюлумян, — бўлиб ўтган коллективимиздаги 6 та бошланғич партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишларидан сўнг, фабрикамиз ҳаётида жиддий ўзгаришлар юз берди. Коммунистлар яна фарзандлари учун ёзин дам олиш лагери ва даволаниш санаторийлари ташкил этиш кераклигини айтишди. 20 октябрда бўладиган фабрика коммунистларининг ҳисобот-сайлов йиғилишигача ишчиларнинг юқорида қайд этилган талаб ва илтимосларига конкрет жавоб беришга ҳаракат қиляпмиз...

Фабрикада ҳисобот -сайлов йиғилишлари билан бирга коммунистлар аттестацияси ҳам қизғин руҳда олиб борилмоқда. Махсус ташкил қилинган аттестация комиссияси шу кунгача 110 нафар коммунистнинг фаолиятини ҳар томонлама ўрганиб чиқиб, тегишли баҳо берди. Шундан 4 коммунист қониқарсиз баҳо олди ва шартли равишда аттестациядан ўтказилди. Булардан технолог М. Шораҳимова, контролёр Ҳ. Улуғхўжаева ташкилотчилик фаолияти йўқлиги ва иш интизомини бузганликлари қайд этилди.

Партиянинг бўлиб ўтган Бутуниттифоқ XIX конференцияси қарорларини ўқиб-ўрганиб, амалга тадбиқ этиб бораётган моҳир чеварлар 20 ноябргача йиллик планларини бажаришга аҳд қилганлар.

Ш. ҲАМРОЕВ.

Навоий номидаги театр—60 ёшда

Бугун Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик катта театри ўзининг янги ижодий мавсумини бошлади. Шу билан кекса санъат даргоҳи 60 ёшга қадам қўймоқда.

Янги мавсум композиторлар Мухтор Ашрафий ва С. Василенконинг «Бўрон» операси билан бошланади. Бу асардаги бош ролларни ижро этишда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. Ҳусанов, артистлардан Л. Неъматова, Д. Зокирова, Ҳ. Мансуров ва бошқалар қатнашадилар.

Юбилей мавсуми бошланиши муносабати билан театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ферудин Сатторович Сафаров бундай деди:

— Театримиз коллективи яқинда Қозоғистон пойтахти Олмаота шаҳридаги гастролдан муваффақият билан қайтиб келди. Биз қозоқ биродарларимизга ўз санъатимизни кўрсатдик, кўп дўстлар орттирдик.

Театр коллективи олтмишинчи мавсумни катта куч ва ғайрат билан бошлаяпти. Биз бу мавсумда Пушкиннинг «Евгений Онегин» асарини саҳналаштириб томошабинлар диққатига ҳавола қиламиз. Бундан ташқари Уйғун асари асосида «Навоий» спектаклини кўрсатиш ниятимиз ҳам бор. Хуллас театрда мавсум давомида бир қатор ишлар амалга оширилади, кўпгина ижодий кечалар бўлади, жойларда маданий хизматлар кўрсатилади.

Мукофот топширилди

М. Горький номли Владивосток ўлка драма театрининг спектаклларини минглаб томошабинлар келиб кўрдилар.

Совет театр санъатини пропаганда қилишда, республика меҳнаткашларини интернационал руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнаган гастролларни муваффақиятли ўтказганлиги учун Владивосток ўлка драма театри Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

31 август куни театр коллективига республиканинг давлат мукофотини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский топширди.

(ЎзТАГ).

Тинчлик дарси

Ўтган ҳафтада жаҳон оммаси яна бир эзгуликнинг гувоҳи бўлди: мамлакатимиз шимолида энг даҳшатли ажал қуролларидан бир нечаси портлатилди. Тинчлик сари қўйилган дастлабки илк қадамларни ҳамма табрикламоқда.

Тинчлик. Бу эзгу ва мўътабар сўз Советлар мамлакатида улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг номи билан боғлиқ. Жаҳонда тинчлик ўрнатилишини, унинг доимо барқарор бўлиши учун курашишни пролетариат доҳийси бизга сингдирган. Шунинг учун ҳам Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати тинчлик ғалабаси учун одил ва оқил курашмоқда.

Бугун янги ўқув йили бошланиши муносабати билан шаҳардаги 290 та мактабда биринчи дарс — Тинчлик дарси бўлди. Мактаб директорлари, ўқитувчилар, синф раҳбарлари, ветеран педагоглар бу дарсни мазмунли, баҳсларга бой тарзда ўтказишди.

Тўққизта янги мактаб

Бу йил янги ўқув йилига тайёргарлик кўришда катта ва хайрли иш амалга оширилди. Тошкент бунёдкорлари бир йўла 9 та янги замонавий мактаб биносини қуриб фойдаланишга топширдилар. Бугун ана шу янги мактабларда 1 сентябрь қўнғироғи тантанаси янгради.

«Қўйлиқ — 5» ва «Қўйлиқ— 6», Юнусобод, Луначарский шоссеси, «Алгоритм», «Қизил «Шарқ», Калинин массивлари ва Мухбир кўчасида ҳар бири 1251 ўринли мактаблар ишга туширилди. Бутуниттифоқ партия XIX конференцияси қарорларини амалга ошира бориб шаҳримиз социал-ижтимоий ҳаётида қувончли воқеа юз берди. Янги мактабнинг ишга тушиши учун давлатимизнинг ўн миллион сўмлаб маблағи сарфланди.

Шаҳардаги 290 та мактабда 316 мингдан зиёд ўқувчи янги ўқув йилида синф хоналарини тўлдирди. 6 ёшида мактабга борган мурғак ўқувчилар 15 минг 300 дир. 7 ёшлилар эса 22 мингдан ортиқ.

Бугун—Билимлар куни

Ассалом, сентябрь!

ЗАМОНДОШИМИЗ

Қалб чароғбони

Ўқитувчи! Биргина шу сўз замирида меҳрибон ота-она, моҳир мураббий, заковатли тарбиячи, табаррук устоз, инсон боласини илм боғига чорловчи зиёкор боғбон кўз ўнгимизга келади. Ўқитувчи «Алифбе»нинг биринчи ҳарфидан тортиб, фан оламининг энг баланд чўққиларигача, ҳаётнинг бошланғич сўқмоқларидан бепоён дунёнинг мўъжизакор сирларигача қалбимизга жо-бажо этади. Шунинг учун ҳам устоз-мураббийларга ҳамма вақт дилдан эҳтиром, тилимиздан ширин калом айтамиз. Мактаб остонасига биринчи кун олиб борган ота-онамизни ҳеч қачон унутмаганимиз каби, биринчи синфда биринчи ҳарфларни ўргатган ўқитувчимиз ҳам бир умр қалбимиз тўрида сақланиб қолади.

Биринчи сентябрнинг янги ўқув йили қўнғироқлари жаранглаши билан минг-минглаб ўқитувчиларимиз синфларда севимли ўқувчиларини қабул қилиб олдилар. Ҳабиба опа Алимова ҳам одатдагидек бу ўқув йилида ҳам биринчи синфдан иш бошлади. Ўттиз йилга яқин вақтдан бери Ҳабиба опа фақат бошланғич синфларга дарс бериб келмоқда. Бугун у ишлаётган Куйбишев районидаги 241-мактабда эрта тонгдан шодиёна бўлиб кетди. Биринчи синфга илк қадам қўйган ёш ўқувчиларини Ҳабиба опа онадек меҳр-муҳаббат билан кутиб олди.

Бир доно олим, ҳақиқий ўқитувчида аввало майл ва истеъдод, рағбат ва ҳавас бўлиши, унинг фикр-ёди, завқ-шавқи таълим ва тарбия устида бўлиши, шу билан бирга маънавий қиёфаси, ички дунёси, маданияти, эътибори билан ўз муҳитида намуна бўлиши керак, деган. Бошланғич таълим устаси Ҳабиба опа Алимованинг меҳнат фаолиятида ва борлиқ фазилатларида ана шу хислатлар тўла мужассам топган, «Ҳурмат белгиси» орденини ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини олишга сазовор бўлган.

Ҳабиба опа ўз оиласида ҳам яхши она ва мураббий, қизи Мактубахон онасининг касбини эгаллаш учун Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида қунт билан ўқияпти. Ҳабиба опа шоирнинг мана бу шеърини дилига жо этганини айтдики, биз каломимизни шу билан якунлаймиз:

Билим бойлигига тўймайди одам,
Камаймас бошқага қанча берса ҳам.
Оламда билимдир ганжи бебаҳо,
Ким билим эгаси — ўша подшо.

Т. РАСУЛЕВ.

⊙ СУРАТДА: бошланғич таълим ўқитувчиси Ҳабиба опа Алимова биринчи синф ўқувчилари даврасида.

Т. Каримов фотоси.

Бўлғуси касб эгалари

Бугун Тошкентдаги ҳунар-техника билим юртларида янги ўқув йили уюшқоқлик билан бошланди. Ҳунар таълими системасидаги янгиликлар, педагогика коллективларининг вазифалари ҳақида шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармасининг бошлиғи Шавкат Толибович Содиқов гапириб берди:

— Шаҳардаги 55 та ҳунар-техника билим юртида янги ўқув йили байрамона бошланди. Бу йил уларга 18 минг янги ўқувчи қабул қилинди. Ўқувчиларнинг умумий сони 31 мингдан ошди. Ёшлар 136 хил замонавий касб бўйича билим олиб ҳунар эгаллайдилар. Бир неча янги замонавий касблар жорий этилди. Улар мураккаб техника воситаларини корхоналарда ишлатиш билан боғлиқ бўлган касблардир.

Янги ўқув йили учун 20 минг сўмлик ўқув қуроллари, компьютерлар сотиб олинди.

Замонавий корпус

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида янги ўқув лаборатория корпуси ишга туширилди. Барча техника воситалари билан жиҳозланган замонавий бу корпусда 400 студент таълим олади.

Институтда янги ўқув йилидан бошлаб чарм-галантерея буюмларини конструкциялаш бўйича янги ихтисослик ҳам жорий этилди. Чунки бу касбни ҳозирда республика халқ хўжалиги талаб қилмоқда.

Институт янги ўқув йили учун Наманган шаҳридаги филиали билан қўшиб ҳисоблаганда бир минг йигит ва қизни ўқишга қабул қилди. Улар тўққизта мутахассислик ва 19 та ихтисослик бўйича таълим оладилар. Институт студентларининг умумий сони 3800 кишига етди.

Слесарлар учун

Ихтисослашган ҳунар-техника билим юртларида ўқув предмети сифатида слесарлик касби атрофлича ўрганилади. Шуни айтиш керакки, ана шу ихтисосликка доир ўзбек тилидаги ўқув қўлланмалари ҳали етарли эмас.

«Ёш слесарь-ремонтчи справочниги»нинг чоп қилиниши нур устига аъло нур бўлди. Уни «Ўқитувчи» нашриёти яқинда кўп нусхада босиб чиқарди.

Китобда слесарлик касбининг ўзига хос муҳим томонлари атрофлича ёритилган. Ҳунар-техника билим юртларида шу предмет юзасидан амалий машғулотлар олиб боришнинг усул ва методлари ҳам кўрсатиб берилган.

Мазкур нашр саноат корхоналарида меҳнат қилаётган ёш слесарлар учун ҳам зарур қўлланма бўлиб хизмат қилади.

А. АЛИЕВ.

Ноёб ускуна

Бугун Тошкент алоқа электротехника институтида ноёб электрон ҳисоблаш машинасини ўрнатиш учун тайёргарлик ишлари бошланди.

Польша Халқ Республикасидан бир ярим миллион сўмга сотиб олинган бу машина студентларнинг техника сирларини эгаллашларида жуда ҳам қўл келади.

Олий ўқув юртида янги ўқув йили одатдагидек қизғин бошланди. Бешта факультетнинг учта ихтисослиги бўйича 625 йигит ва қиз қабул қилинди. Шундай қилиб бу ерда ҳозирда 2500 ёш таълим олмоқда.

Рус тилига муҳаббат

Ҳозирги пайтда мамлакатимизда қайта қуриш ва жадаллаштириш ишлари олиб борилаётган бир пайтда улуғ рус тилига бўлган қизиқиш яна ҳам ошмоқда. Бу тил ўзининг туганмас имкониятлари билан билимларнинг чинакам калитидир. Бу тил Пушкин, Лермонтов, Толстой, Маяковский, Горький, Шолохов тилидир.

Тошкентдаги республика рус тили ва адабиёти педагогика институтида турли миллат вакиллари бу тилни зўр иштиёқ билан ўрганмоқдалар. Шуниси диққатга сазоворки, янги ўқув йилида бу даргоҳга қабул қилинган ёшлар 30 миллат вакилларидир.

Институт янги ўқув йили учун кундузги бўлимга 943, сиртқи бўлимга 400 йигит ва қизни қабул қилди. Шундай қилиб олий ўқув юрти бўйича барча студентларнинг умумий сони 6 мингдан ошди.

Янги ўқув йили бошланиши муносабати билан студент қурилиш отрядларида меҳнат қилган ёшлар самимий табрикланди. Улар мамлакатимизнинг Олтой, Приморье, Тюмен ўлкаларида бунёдкорлик ишларини олиб бордилар. Ҳар бир студент ўрта ҳисобда 1500 сўмлик иш бажаришга эришди.

Амалий фикр алмашув

127-ўрта мактабда шаҳар мактабларининг инглиз тили ўқитувчилари тўпландилар. Улар инглиз тили ўқитиш, педагоглар олдида турган муҳим масалалар ҳақида фикр алмашдилар.

Тошкент шаҳар чет тили ўқитувчиларининг бу йилги йиғилиши ўтган йиллардагидан кескин фарқ қилди. Зерикарли, саёз узоқ докладлар бўлмади. Тажрибали ўқитувчи, Октябрь районидаги 102-мактаб илмий мудири Е. В. Подгурская дарс жараёнида таянч жадвалларидан фойдаланиш ва уни тайёрлаш йўллари, 240-мактаб ўқитувчиси В. Г. Вишнякова ўқувчилар оғзаки нутқ-малакасини ривожлантиришда тарқатма материаллардан амалий фойдаланиш ҳақида ўзлари амалда қилган тажрибаларини кўрсатиб, фикр алмашдилар. Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти инглиз тили бўлими методисти Д. Омонова ҳозирги замон чет тили дарсини ўтказишда ўқувчиларни тил ўрганишга қизиқишини уйғотиш йўллари, педагогика фанлари кандидати Ж. Жалолов дарслик, программа ва ундан ўқитувчининг фойдаланиш масалалари ҳақида фикр юритдилар.

Т. МАҲМУДХЎЖАЕВ, 167-мактаб инглиз тили ўқитувчиси.

Уч қитъа овози

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг хорижий студентлар тайёрлаш факультети бу йил 61 ёшга қадам қўйди. Ўтган давр ичида бу даргоҳни жаҳоннинг уч қитъаси мамлакатларидан минглаб ёшлар битириб чиқди.

Бугун янги ўқув йилида уч қитъадаги 14 мамлакатдан келган 75 ёш рус тилини ўрганишни бошлади. Улар орасида Мадагаскар, Бангладеш, Афғонистон, Уганда, Никарагуа, Сьерра—Леоне, Танзания, Мозамбик, Эфиопия ёшлари бор. Факультетда таълим олувчиларнинг умумий сони 220 киши бўлди.

Ўқиш давомида хорижий ёшлар билан дўстлик мавзуларида бир қатор ибратли тадбирлар ўтказилади.

Партия турмуши: коммунистлар аттестацияси

Мақсад — активликни ошириш

Анна Алексеевна Беляева раислик қилаётган коммунистлар аттестацияси комиссияси КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида» қарори қабул қилингандан кейин кўп ўтмай Тошкент тўқимачилик комбинатида тузилган дастлабки комиссия бўлди.

— Дастлабки пайтда иш ниҳоятда кўпайиб кетди. Корхонада 1800 дан зиёд коммунист меҳнат қилади, дея ҳикоя қилади Анна Алексеевна. — Комиссия аъзолари эса фақат тўққиз коммунистдан иборат. Шу ўринда комиссия аъзолигига корхона Меҳнат шуҳрати музейи директори А. М. Пивкина, меҳнат ва уруш ветеранлари В. Д. Диянова, Х. Г. Глоев, корхона бошқармаси партбюроси аъзоси В. В. Апасов, корхона партия комитети секретари ўринбосари Е. А. Арслонова каби энг актив коммунистлар жалб этилганини таъкидлаш лозим.

Ҳақиқатан ҳам комиссия ишида бир қатор қийинчиликлар юзага келди. Бу энг аввало иш ҳажмининг бу қадар катталиги билан изоҳланади. Шунингдек, ҳар ҳафтада бир маротаба йиғиладиган комиссия мажлисида суҳбатга 10-12 коммунист чақирилларди.

— Бу эса комиссия аъзоларининг фаолиятини бир қадар чеклаб қўяр, коммунист билан очиқчасига, принципиал тарзда суҳбат ўтказиш, мавжуд муаммолар моҳиятини ечиб олишга вақт жиҳатидан имкон бермасди, — дейди А. А. Беляева. — Холбуки, аттестациядан мақсад, аслида коммунистлар активлигини ошириш билан бирга уларнинг ишига халал бераётган камчиликларни бартараф этишга кўмаклашишдир.

Хабарим бор: корхонада аттестация эндигина иш бошлаган кезларда иккинчи фабрика ишчиси, коммунист Қобилжон Ҳасанов фабрикада ишчиларга шароит яратиб бериш лозимлигини, фабрикада ишчилар кийинадиган хоналар, шунингдек ошхона ремонтталаблиги масаласини кўтарган эди. Комиссия аъзолари В. В. Апасов ва Н. А. Кучеровалар фабрикадаги аҳвол билан танишиб, коммунистнинг талаби ҳақли эканлигини тасдиқлашди.

Аттестация комиссияси аъзолари корхона бош инженери ва бош механигига махсус мактуб билан мурожаат қилишди, масъул ходимлар томонидан шу масала юзасидан махсус қарор қабул қилинди. Мана, яқинда иккинчи йигирув-тўқув фабрикасида ишчилар учун маданий-маиший комплекс ишга туширилди, ошхона ремонти ниҳоясига етказилмоқда.

— Комиссия ишидаги бундай қийинчиликни бартараф этиш мақсадида 1987 йилнинг мартида биз ҳар бир фабрика партия комитети қошида аттестация комиссиясини тузиш таклифи билан корхона партия комитетига мурожаат қилдик ва бу таклиф маъқулланди, — дея ҳикоя қилади Анна Алексеевна. — Ўтган йилнинг май ойида тўртта шундай комиссия иш бошлади. Янги ташкил этилган комиссияларга биз билан суҳбатда ўзининг партиявий позициясини мустаҳкам эгаллаган, жамоат ҳаётида ва ишлаб чиқаришда актив, ташаббускор коммунистлар аъзо бўлди.

— Демак, ҳар бир фабрикада алоҳида аттестация комиссияси ишлаб турибди. Унда...

— Унда сизларга иш қолмабди, демоқчисиз-да, — дейди кулиб Анна Алексеевна. — Иш етарли. Биз ҳозир корхона бошқармаси ва кўмакчи бўлимлар, механика заводи коммунистларини аттестациядан ўтказиш билан машғул бўляпмиз. Иш шароитимиз яхшиланди ва демак суҳбатлар самараси анча ошди. Эндиликда комиссия аъзолари ҳафтада икки маротаба йиғилишиб, ҳар сафар 3-4 коммунистни суҳбатга чақиряпмиз. Аввал ҳар бир коммунистга суҳбат учун 10-15 минут ажратилган бўлса, ҳозир коммунист билан ярим соатдан зиёд суҳбат ўтказяпмиз.

Бу ҳар бир коммунистнинг партиявий позициясини чуқурроқ ўрганиш, унинг жамиятимизни, энг аввало ҳар бир коммунистнинг ўз иш жойида қайта қуриш ишига муносабати ва унга қўшаётган реал ҳиссасини принципиал баҳолаш, коммунистга амалий ёрдам бериш йўлларини излаш ва топиш имконини бермоқда.

Анна Алексеевна раислик қилаётган аттестация комиссияси шу кунгача 250 дан зиёд коммунистни суҳбатга чақирди. Шундан етти коммунист партия Уставини билмаслиги, унга амал қилмаслиги, партия ташкилоти билан алоқани узиб қўйганлиги ва жамиятимизда кечаётган революцион қайта қуриш ишидан четда турганлиги сабабли аттестациядан ўта олмади, деб баҳоланди ҳамда уларнинг партия сафида қолиш-қолмаслиги масаласини ҳал этиш улар ҳисобда турган партия ташкилотларига ҳавола қилинди. Суҳбатга чақирилган коммунистлардан 31 киши шартли аттестацияланди. Уларнинг кўпчилигида сиёсий билим даражаси пастлиги маълум бўлди. Бу жойларда, тўғрироғи қуйи партия ташкилотларида ёш коммунистларнинг сиёсий ўқувини ташкил этиш қониқарли даражада эмаслигидан далолат беради. Комиссия мана шу хусусда қуйи партия ташкилотларига ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб бормоқда.

Х. САЙДУЛЛАЕВ.

Куюнчаклик билан ёзилган

ҚУШДЕК ЕНГИЛ БЎЛИНГ

ҳаммом ҳангомаси

Шаҳарнинг ташқи кўринишлари — уйлар, бинолар, кўркам емакхоналару хиёбонлар, эртак шаҳарчалар, борингки кўзингизга кўринадиган барча мавжуд объектлардан ташқари яна бир жиҳати борки бу — унинг ички кўринишларидир. Бу кўринишлар кўзга кўринавермайди, уларни ҳар ким ҳам кўравермайди. Ва кўп ҳолларда бу кўринишлар хаспўшлашга ҳаракат қилинадики бундай аҳволни рад қилишимизга ҳам асос йўқ. Уйлар оралиғида, ҳилват муюлишларда ойлаб уюлиб, кишиларнинг таъбини хира қиладиган ахлат уюмларини қўя турайлик, ичлари чиқиндига тўла, йиллаб сув нималигини билмайдиган ариқларни қўя турайлик, қаровсизликдан қовжираб, қуриб ётган кўчатларни қўя турайлик, қазилган вайрону ҳайрон кўчаларни қўя турайлик-да кўпинча ҳеч кимнинг хаёлига келмайдиган бир ҳолатга кўпчиликнинг эътиборини қаратайлик. Бу ҳам бўлса шаҳар ҳаммомларидаги аҳвол.

Ҳаммомнинг фойдали томонлари, у нима учун кераклигию бошқа жиҳатлари, хуллас ҳаммомга «характеристика» бериб ўтиришимиз ножоиз бўлса-да тарихий бир фактни айтиб ўтишимиз зарурга ўхшайди. Гап шундаки, шарқ тиббиётининг алломаси Абу Али ибн Сино ҳаммомни беморларни муолажа қилишнинг энг керакли воситаси деб билган ва аксарият беморларга мунтазам ҳаммомга тушиб туришни тавсия этганки, демак бунда бир маъно бор. Шарқ ҳаммомлари хусусида ҳалигача афсоналар юради, гоҳида эски замонлардаги ҳаммомларнинг афзалликлари ҳақида қарияларнинг ҳам армонли гап-сўзларини эшитасиз ва шундай ҳаммомларга беихтиёр тушгингиз келади.

Хўш, Тошкент ҳаммомларидаги бугунги аҳвол қандай? Умуман, тошкентликлар Тошкент ҳаммомларидан қониқяптиларми ёки йўқми?

Аввалambор, Тошкентда қанча ҳаммом борлигига эътиборингизни қаратмоқчимиз. Минг афсуски, уларнинг сони сизни қувонтирмайди. Улар жуда ҳам кам, бор-йўғи 25 тагина экан. Икки миллион кишилик шаҳар нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, агар ҳар бир ҳаммомга кунига 500 киши тушадиган бўлса, бир ҳафтада салкам 3500 киши ҳаммомдан баҳраманд бўларкан. Лекин ҳар куни шунча киши ҳаммомга тушади деб ким кафолат бера олади? Ҳеч ким. Ҳатто ҳаммомчиларнинг ўзлари ҳам бу саволга елка қисишдан нарига ўтишолмайди. Мақсад-муддаомизни баён этмоқчи бўлсак — ҳаммомлар ҳам ўзига хос хордиқ чиқариш маскани, дилкаш, дилкушо бир макон бўлмоғи керак. Ҳаммомга кирган кишининг вужуди ҳам, руҳи ҳам енгил бўлиб чиқмоғи керак. Ҳаммомлар тоза-саришта, озода бўлиши, бу ерга келган кишилар яхши кайфият билан чиқиб кетмоғи керак. Лекин Тошкент ҳаммомларида кўп ҳолларда аксинча бўлмоқда. Тўғри, шаҳарда яхши ҳаммомлар ҳам бор, лекин улар кўпчиликнинг эҳтиёжини қондириш учун камлик қилади. Келинг, яхшиси шаҳардаги баъзи ҳаммомларда биз ўзимиз гувоҳ бўлган манзараларни бир бошдан сизга кўрсатайлик. Хулоса чиқариш эса сизнинг ўзингизга ҳавола...

Даставвал, ҳарқалай «Шаҳарнинг марказида жойлашган, жуда озода ҳаммом бўлса керак» деб борганимиз Пушкин кўчасида (Ҳ. Олимжон метро станциясининг ёнгинасидаги) 3-ҳаммомга ташриф буюрдик. Буни қарангки бино пештоқида ҳеч қандай лавҳа осилмаган. Бу ҳаммомми, ёки отхонами — билиб бўлмайди. Дарвоқе, эски замонларда бу бино ҳақиқатан ҳам отхона бўлган экан. Ўнг тарафда осиғлиқ «Сартарошхона» деган ёзувгина бу бинонинг ичида ҳам ҳаёт борлигидан далолат бериб турибди (1-сурат). Секин ичкарига қадам ташлаймиз. Ичкарининг ҳавоси тоза эмас. Дарз кетган деворлару кўчиб тушган шувоқлар ва яна алламбалолар кишида ваҳимали таассурот уйғотади. Албатта бу «манзаралар» фотомухбиримизнинг назаридан четда қолмади. «Сартарошхона»га кирамиз. Унинг номери—112. Бу ерда ҳам ўша аҳвол. Хоналар тор. Ҳўл сочиқларни қуритадиган хонача санитария талабларига жавоб бермайди. Бу ердан чиқиб коридор бўйлаб аста юриб борамиз. Коридорда — қувурлар, уларнинг ёриқларидан совун кўпиклари, кир қуйқалари чиқиб ҳавони булғаб ётибди. Билишимизча ҳаммомнинг душхоналари, мана, салкам бир йилдан бери ишламаётган экан. Буғ ҳам йўқ. Ҳаммаёқ жуда ночор аҳволда. Ташқари девордa чакалакзордаги дарахтни эслатувчи қандайдир бута шохлаб, тарвақайлаб осилиб ётибди.

Ҳаммомнинг ҳовлиси ҳам ночор аҳволда. Супурилмаган, сидирилмаган. Чуқурларда балчиқ ахлатга қоришиб, қўланса ҳид таратиб ётибди. Хуллас шундай ажойиб гўшада, яна Пушкин номидаги кўчада бундай манзараларни бир кўрган киши қайтиб бу ерга келмаса керак. Ҳаммом мудирини йўқлаймиз. Ниҳоят уни топамиз. «Александр Аминов» деб таништиради у ўзини. Биз ҳали гап бошламай у шикоят қила кетади:

— Ҳаммомимиз ўзини оқламаяпти. Планни бажармаяпмиз. «Планимизни камайтириб беринглар» десак ҳам эътибор беришмаяпти. Бу бино ўзи 130 йил олдин қурилган. Яқинда бу ерда «Ўзбекфильм» кино олди. Душ бир йилдан бери ишламаяпти. Ремонт қилиш учун 120 минг сўмлик шартнома тузганмиз (Шартнома тузгану, лекин шартномани қайси ташкилот билан тузганини айтиб беролмади (Ред.). «Эликсир» деган кооператив давлатдан 300 минг сўм қарз оларкан, «Бизга шу бинони беринглар» деб келди, лекин бу ҳам ўлда-жўлда. (Бу қанақа кооператив, нега ҳаммом биносини олиши керак экан, қанақа 300 минг сўм — буларни ҳам мудир аниқ қилиб айтиб беролмади (Ред.). Аҳволни эса ўзингиз кўриб турибсиз...

Биз эса ичимизда «Бундай аҳволни кўргандан кўра кўрмаганимиз яхшироқ эди» деб турувдик. Хуллас ҳаммомдаги аҳвол техник тил билан айтганда «авария» ҳолатида. Мудир планни камайтириш устида бош қотиришдан кўра қандай қилиб аҳволни тузатиш йўлларини ўйласа бизнингча яхшироқ бўларди. Чунки иш қиламан деса бу ерда анча-мунча муаммолар бор ва улар аллақачон ўз ечимини кутиб турибди. Ҳаммом ва кир ювиш хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари ҳам бундай аҳволга ҳанузгача бардош бериб келаётганлари бизни ажаблантиради.

Бу ажабтовур манзаралар қуршовидан чиқиб, Луначарское шоссеси марказида, бозор ёнида жойлашган 5-ҳаммомга борамиз. Ҳаммом мудираси В. Успенская иш билан кетган экан. Даҳлиз, кийимхоналар, деворлару чўмиладиган хоналар тоза-сариштaлиги билан бизни қувонтирди. Ҳавоси эса тоза. Чўмилувчилар ҳам мамнун. Уларнинг ягона эътирози — ҳаммомда буғнинг йўқлиги. Буғ ҳақиқатан ҳам йўқ. Лекин бу жузъий камчилик — тузатса бўлади.

Новомосковское кўчасидан кириб боришда Ярославская кўчасида жойлашган 31-ҳаммомдаги ориштaлик ҳам талаб даражасида. Лекин ташқи томони таъмирга муҳтож ва яна нечанчи ҳаммом эканлигини билдирувчи рақам кўрсатилмаган (2-сурат). Бироқ ичкарисидаги манзаралар мақтовга лойиқ. Деворлар чиройли гуллар, суратлар билан безатилган. Музика ҳам, иссиқ-совуқ чой ҳам муҳайё. Шароитнинг яхшилигини бу ерда ўтирганларнинг мамнун қиёфасидан билиш унчалик ҳам қийин эмас.

Учинчи суратни эса биз Лабзакдаги 32-ҳаммомнинг ёнгинасида олдик. Бу манзарага ҳаммом маъмуриятининг ҳеч қандай алоқаси йўқ. Бунга шу территорияга бириктилган «Автодормехбаза» айбдор. Чиқиндилар тўпланиб қолмаслиги учун озгина куюнчаклик керак, холос. Ҳаммом эса яқиндагина ремонтдан чиқарилган экан, ҳаммаёқ тоза-озода. Сауна ишлаяпти. Чўмилиб чиққанларнинг барчаси хурсанд. Шу ҳаммомда 25 йилдан бери кассирлик қилаётган Шоҳида Бакированинг қўли-қўлига тегмайди. Келувчилар кўп. Бу опа «Меҳнат ветерани» деган номга лойиқ. Бирлашма раҳбарлари тақдирлашнинг шу томонларини ҳам ўйлаб кўрсалар, яхши ишчилар эсдан чиқмаса, улар вақти-вақти билан рағбатлантириб турилса ҳам ёмон бўлмасди.

Сафаримизни ҳозирча шу ерда тугатамиз. Биз ҳали бу мавзуга яна қайтамиз. Лекин гап айланиб келиб яна ўша масалага тақаляпти. Яъники Тошкентда яхши ҳаммомлар бор, лекин улар жуда кам, кўпи эса талабга жавоб бермайди ва яхши ҳаммомларни кўпайтириш керак. Борларини эса янада яхшилаш керакки, токи бу ерга келадиганлар ҳеч қандай асаббузарликларсиз яхши дам олиб, ўзлари ҳам, кўнгиллари ҳам қушдек енгил бўлиб кетсин.

С. САИДОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.
Т. Каримов фотолари.

Ташаббускор бригада

Феруза Мавлонова. Бу ном эндиликда «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективига яхши таниш. Чунки меҳнатсевар қиз қисқа муддат ичида қолоқ бригадани илғорлар сафига кўтара олди. Ташаббускор ва ишбилармонлиги билан ўз ҳамкасблари ҳурматини қозонди.

—Дастлаб бригадирликка мураббий ишчилардан номзодлар кўрсатган эдик, — дейди бизга корхона тикув-бичув цехи комсомол ташкилоти секретари Гўзал Ёқубова. — Лекин, бригада аъзолари бир овоздан Ферузани ўзларига бошлиқ этиб сайлаш таклифини киритишди.

Феруза ишни коллективни бирлаштиришдан, улар ўртасида ўзаро муносабатларни яхшилашдан, бригадада соғлом муҳитни вужудга келтиришдан бошлади.

Йил бошиданоқ бригада ўз зиммасига юксак мажбуриятларни олди. Айниқса Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига бошланган мусобақа коллектив унумли ишлаши учун катта имкониятлар яратди. Уларнинг сафида ўн иккинчи беш йилликнинг уч йиллик план-топшириғини коммунистлар анжумани арафасида бажариш ташаббускорлари сони кун сайин ортиб борди.

24 кишидан иборат бўлган комсомол-ёшлар бригадасининг бир ойлик кўрсаткичи 12 минг 500 сўмни ташкил этди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг учдан бир қисми янгилик индекси билан тикилди. Бу ассортиментлар орасида болалар кўйлакларидан тортиб эркаклар кўйлаклари ва жемперларигача бўлган буюмлар бор эди.

—Бригадамизда меҳнат ва технологик интизомнинг яхшиланиши туфайли сўнгги уч ой ичида бирор марта ишга кечикиб келиш ёки эрта кетиш ҳоллари рўй бермади. Бирорта ҳам маҳсулот бракка чиқарилмади,— дейди Ф. Мавлонова. — Уч ойлик планимиз ортиғи билан бажарилди. 8 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга эришдик.

У. Насритдинова, В. Алимова, З. Ёқубова сингари комсомол-ёшлар бригада пешқадамлари ҳисобланишади. Коллектив муваффақиятида тажрибали тикувчи-мотористкалар Н. Ваҳобова, Я. Жалилова, Г. Хусановаларнинг ҳиссалари катта бўлмоқда.

Яқинда бригада комсомол-ёшлари яна бир ташаббус билан чиқишди. Улар Ленин комсомолининг 70 йиллиги нишонланадиган кунгача беш йилликнинг уч йиллик план-топшириқларини бажаришга сўз беришди.

Ҳ. САИДОВ.

Ёлғон ваъда

Ия, наҳотки?!.

Баҳор ойларида, аниқроғи апрелнинг бошида Чорсудаги (Уйғур кўчасининг бошланишида) автобус бекатида қурувчилар жадал иш бошлашди. Бекатдаги эски соябонга эса қуйидаги эълонни илиб қўйишди: «Савдо нуқталари бўлган бекат қурилади. Қурилишни «Ўзторгстрой»га қарашли 1-қурилиш-монтаж бошқармаси олиб боради. Иш: 10.04—88 й. да бошланди; 10.06.88 й. да тугатилади».

Бу эълон шубҳасиз кўпчиликни қувонтирди. Ахир нега ҳам қувонишмасин? Минглаб кишилар қатнайдиган кўчада газета олиш, ҳатто енгилгина бўлсада тамадди қилиш имкони бўлган замонавий бекат қурилади-ю, қувонмай бўладими. Бунинг устига худди шу кўчада 10 дан зиёд маршрут бўйича қатновчи автобуслар Октябрь, Акмал Икромов, Калинин районларининг деярли ярим аҳолисини манзилига етказишини ҳисобга оладиган бўлсак қўли гул бунёдкорларимизнинг қандай хайрли ишга қўл урганларини тушуниб олиш қийин эмас.

Шундай қилиб бу ёғи Абу Али ибн Сино номидаги 1-шаҳар клиник касалхонаси атрофи-ю, у ёғи «Назарбек», «Ўзбекистон 50 йиллиги» совхозларида яшовчилар, узундан узоқ Уйғур кўчаси-ю, Кўкча теварагида истиқомат қилувчилар «10 июнь қачон келаркин» деб орзиқиб кутишди. Бу орада бир ойга Чорсудан 1-шаҳар клиник касалхонасигача бўлган масофада транспорт ҳаракати тўхтатилиб трамвай излари янгиланди, кўчага қайтадан асфальт ётқизилди.

Ва ниҳоят 10 июнь ҳам келди. Бироқ...

Бироқ ваъда қилинган ва эълонда кўрсатилган икки ойлик муддат ичида янги бекат қурилишида мўлжалланган ишларнинг ярми ҳам амалга оширилмаганди. Қурувчилар ишни қандай жадал бошлашган бўлса, худди шундай «жадаллик» билан имиллашарди. Орадан қарийб бир ой ўтгач эса қурувчиларнинг ўзларими ёки уларнинг ваъдабозликларидан уялган йўловчилармиi, ҳар қалай кимдир «10.06—88.й»ни 10.08. 88 й.» деб ўзгартириб қўйди. Бироқ, мана, бугун 1 сентябрь бўлса ҳамки қурувчилар бекатдан кетганлари йўқ: безаш ишларини олиб боришяпти. Ҳали ҳам кеч эмас, балки бекатни фойдаланишга топшириш муддатини «10.09. — 88 й». деб ўзгартириш керакдир? Ахир буни ҳеч ким билмайди, билишга қизиқмайди ҳам. Тўғрими?

Ф. РАҲИМОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Телетайп лентасидан

БРАЗЗАВИЛЬ. Бу ерда Жанубий Африка муаммоларига бағишланган тўрт томонлама конференция ўз ишини тамомлади. Музокараларнинг ана шу даврасида, жумладан, Куба қўшинларини шимол томон олиб кетиш муддатлари, шунингдек ана шу қўшинларни аста-секин ва бутунлай олиб чиқиб кетиш масаласи муҳокама қилинди.

ПАРИЖ. Корсика оролида ўрмон ёнғинлари тўхтамаяпти. Жума кунининг ўзидаги яна сал кам 800 гектар ўрмон массиви табиий офатдан куйиб, кул бўлди. Ёнғинга қарши курашга кучайтирилган ўт ўчирувчи бўлинмалар юборилган. Франция жанубидаги ВАР департаментида ҳам ёнғин бўлмоқда.

ОСЛО. Бу ерда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳамкорлик қилувчи Совет — Норвегия аралаш комиссиясининг сессияси ўз ишини тамомлади. Комиссия СССР ҳукумати билан Норвегия қироллиги ҳукумати ўртасида ана шу соҳада ҳамкорлик тўғрисидаги битимга мувофиқ ташкил этилди. Битим шу йил январь ойида, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижковнинг Норвегияга визити чоғида имзоланган эди. Сессия қатнашчилари комиссиянинг фаолиятига тааллуқли ташкилий масалаларни кўриб чиқдилар, 1989—1990 йилларга мўлжалланган ҳамкорликнинг асосий йўналишларини ва иш программасини мувофиқлаштириб олдилар.

ВАРШАВА.

Польша бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети социалистик янгиланиш, иқтисодий ислоҳот, демократиялаш сиёсатини давом эттиришга қатъий аҳд қилганлигини тасдиқлайди, дейилади пленумнинг бу ерда эълон қилинган қарорида. ПБИП Марказий Комитети социал-иқтисодий вазият ноқулай ривожланаётганлигини таъкидлаб, муваффақиятсизлик билан уларнинг негизида пайдо бўлган норозиликнинг сабаби фақат объектив қийинчиликлар эмас, шу билан бирга ислоҳотни амалга оширишдаги самарасизлик ҳам эканлигини айтди. Ғайри қонуний забастовкаларнинг ташкилотчилари, дейилади қарорда, аҳолининг сабрсизлиги ортиб бораётганидан фойдаланиб, ишни ўндан ортиқ корхонада ишлаб чиқариш тўхтаб қолишигача олиб бордилар. ПБИП Марказий Комитети барча жамоат группаларига, гражданларга, ташкилотчилар ва жамиятларнинг аъзоларига мурожаат қилиб, салбий тенденцияларни тўхтатиш, танг ҳолатни бартараф этиш, социал-иқтисодий ривожланиш йўлини тозалаш мақсадидаги ҳаракатларни актив қўллаб-қувватлашга даъват этди.

СОФИЯ

Қора денгиз соҳилидаги Албена қурорти мураккаб кўз касалликларини даволайдиган медицина маркази ташкил этиладиган Болгариядаги биринчи курорт бўлади. Курорт раҳбарияти билан Москвадаги С. Н. Федоров раҳбарлигидаги «Кўз микрохирургияси» тармоқлараро илмий-техника комплекси ўртасида шу ҳақда аҳдлашувга эришилди. «Работническо дело» газетасининг хабар беришича, БХР Министрлар Совети Албенада қўшма Болгария—Совет даволаш маркази ташкил этишга принципиал жиҳатдан розилик берди.

Ташкилотчиларнинг фикрича, янги комплекснинг асосий вазифаси С. М. Федоров ишлаб чиққан методика асосида юқори малакали офтальмология ёрдами кўрсатиш имкониятларини кенгайтиришдан иборат. Олимнинг ўзи ҳар йили 10 минглаб болгариялик ва чет эллик гражданлар дам оладиган Албена курортини танлади. Беморлар ўз саломатлиги учун фойдали даволанишни яхши хордиқ чиқариш билан қўшиб олиб боришлари мумкин.

Покистонлик арбобнинг айтганлари

ИСЛОМОБОД. Покистондаги тахрики истиқлол оппозициячи партиясининг раҳбари истеъфодаги авиация маршали Асқархон Афғонистон хусусидаги Женева битимларини Покистон аниқ-пухта бажариши керак, деди. У партиянинг чет эллардаги тарафдорлари делегацияси билан учрашувда сўзга чиқиб, афғон қочоқларининг ватанига тезроқ қайтишлари учун шарт-шароитларни таъминлаш мақсадида Женева битимларини бажариш зарур, деб таъкидлади. Асқархон Исломободни шундай шароитларни вужудга келтиришда ўз ролини адо этишга даъват этди.

Муддат узайтирилди

МАНАГУА. Никарагуа президенти Даниэль Ортега сандиночи халқ армиясининг қуролланган контрреволюция кучларига қарши муҳим операцияларини бир томонлама тўхтатиш муддати шу йилнинг 30 сентябригача қадар узайтирилишини эълон қилди. У душанба куни Манагуада гапириб, ҳукуматнинг ана шу тадбири контрасларга қурол-яроғни ташлаш, террорчилик фаолиятини тўхтатиш ва тинч ҳаёт кечириш учун яна имконият беради, деди. Ортега Марказий Америка мамлакатларида Гватемала битимларининг бажарилишини текширувчи ва назорат қилувчи халқаро комиссия фаолиятини яна бошлаш зарурлигини ҳам таъкидлади. У Никарагуа-Гондурас чегарасида халқаро хавфсизлик кучлари тузишни маъқуллаб гапирди, бу кучлар Гондурас территориясидаги ёлланган газандаларнинг Никарагуага қарши террорчилик фаолиятини тўхтатишга кафолат бўлиши мумкин эди.

Бирмада намойишлар

ЛОНДОН. Бугун Бирма пойтахтидаги намойишларда ўн минглаб одамлар иштирок этмоқдалар, улар ҳозирги раҳбарларнинг истеъфо беришини, бир партияли система тугатилишини ва ўтиш даври ҳукумати тузилишини талаб қилмоқдалар. Рейтер агентлигининг хабар қилишига қараганда, намойишчилар колонналарида ишчилар, студентлар, медиклар, юристлар, аҳоли бошқа қатламларининг намояндалари бор. Қўшинлар Рангундаги асосий объектларни, жумладан радиостанцияни ва Бирма социалистик партияси қароргоҳини қўриқлаб турибди, кўчаларда автомат милтиқлар билан қуролланган солдатлар патруллик қилишмоқда. Бироқ маъмурлар пойтахтда намойишчиларни тарқатиб юборишга уринишдан тийилиб турибдилар.

Рейтер агентлигининг хабар қилишича, мамлакатнинг бир қанча шаҳарларида давлат ва партия органлари амалда тарқатиб юборилган. Жамоат комитетлари ҳокимиятни ўз қўлига олиб, медицина хизмати кўрсатишдан бошлаб, ҳуқуқ-тартиботни сақлашгача шаҳар ҳаётининг ҳамма соҳаларини бошқариб турибди.

КАЛЕЙДОСКОП

ЎЗ КЎЗИНГИЗГА ИШОНМАНГ

Ҳаво кемасининг пассажирлари орасида италиялик турист жувонни кўрган Аргентина божхонасининг ходимлари ҳайратдан лол қолдилар. У ниҳоятда гўзал бўлибгина қолмай, қадди-қоматини тасвирлашга тил ожиз эди. Хизматчиларни кўпроқ эгасининг қиёфаси қизиқтиргани сабабли, улар жувоннинг чемоданларига шунчаки кўз қирларини ташлаб қўя қолдилар. Аммо божхона бошлиғи ўз қўл остидагилари каби ҳайратда бўлса ҳам, касб ҳушёрлигини йўқотгани йўқ. У «нормал аёл бу даражада бўлиши мумкин эмас, асло мумкин эмас» дея хитоб қилиб, италиялик туристни кўздан кечириб чиқишни буюрди. Бошлиқ ҳақ бўлиб чиқди. Жувоннинг кўкрак боғи остидан 2,5 килограмм кокаин топилди.

ТИНЧ ОКЕАН ОША

Испаниялик беш нафар тадқиқотчи Жанубий Американинг туб аҳолиси моҳир денгизчи бўлганлигини исботлашга қарор қилди. Ана шу мақсадда улар қамишдан катта қайиқ ясадилар. Бунда улар қайиқнинг қояларда чизиб қолдирилган тасвирлардан фойдаландилар. Ана шу кемада улар Перунинг Кальяо портидан чиқиб, тўғри Янги Зеландияга йўл олдилар. Ихчам кеманинг ичида ҳамма нарса ўтмишдагидек. Фақат компас ва радиостанция қўшилган холос.

Бу гулшан ичраки йўқтур бақо гулига сабот,
Ажаб саодат эрур чиқса яхшилик била от.

Алишер НАВОИЙ.

Камолот рамзи

Таълим-тарбия ва турмуш тажрибасининг кўрсатишича, маъқуллаш ва қоралаш, рағбатлантириш ҳамда жазолаш ўғил-қизлар хулқ-атворини жиловлаб туришнинг ва тузатишнинг энг зарур воситасидир. Бола хулқини қоралаш ва жазолаш—унинг хатти-ҳаракатидаги ножўя қилиқларни ва иллатларни тия олиш имкониятига қодир. Шу боисдан фарзандлар хулқидаги иллатларни бартараф қилишда улардан омилкорлик билан фойдаланган маъқул.

Фарзандларнинг юриш-туришига, феъл-атворига, хатти-ҳаракатига, хулқига ижобий баҳо бериш кайфиятини чоғ қилади («Баракалло», «Иш мана бундай бўпти», «Ташаккур», «Балли», «Кўп яшанг» кабилар), қувонч ва қаноатланиш ҳисларини вужудга келтиради. Бунинг учун оғзаки мақташ, миннатдорчилик билдиришнинг ўзи етарли. Ушбу мақтовлар кейинги юмушнинг янада чиройли чиқиши учун умидворлик туйғуси ва яхшилик истагини туғдиради.

Болаларга танбеҳ бериш, хулқ-атворини қоралаш «тиниб-тинчимас», «ўшшайишингни қўй», «ичакдай чўзилма — гапни қисқа қил» ва бошқалар (нохуш кечинмаларни, берилган жазодан норози бўлиш) катталардан ранжиш ҳислари пайдо бўлишига сабабдир. Қоралашнинг таъсирида ножўя хатти-ҳаракатдан ўзини тийишга интилиш истаги вужудга келади. Лекин маънавий жазолаш ҳаддан ташқари қўпол бўлмаслиги, фарзанд ундан руҳан эзилмаслиги, одамгарчиликни йўқотгандай умидсизликка бориб етмаслиги керак.

Болаларни ўринсиз рағбатлантириш ва жазолаш тарбиявий хатоларга олиб келади. Масалан, меъёрдан ошириб рағбатлантириш, мақташ ўғил-қиз тарбиясига зарар етказади. Натижада ўз кучи, имконияти тўғрисида сохта тасаввур туғилади, кеккайиш, манманлик, кибр-ҳаво иллатлари намоён бўлади. Оддий юмуш, кўмаклашиш фарзандлик бурчи ҳисобланади, бунинг учун бола рағбатлантирилса — мақтов ўта қадрсизланади. Мақтов оила аъзолари ўртасида қанча кам қўлланилса, шунчалик таъсирчан бўлади.

Ҳар қандай хатти-ҳаракат мақтовга сазовор бўлаверса, бола унинг фарзандлик бурчи эмас, балки хизматини тақдирлаш деб тушунади. Баъзан ота-она фарзанд янада хушхулқ, хушодоб бўлсин деб мақтайдилар ва келажакка умид боғлайдилар. Бу, албатта, яхши одат. Аммо ўз-ўзига хизмат қилишни ҳам кўкларга кўтариб мақташ оқибатида фақат мақтов эшитиш, мукофот олиш учун ўзининг хушхулқ, интизомли қилиб (айниқса меҳмон келганда) кўрсатадилар. Ундай кайфиятдаги болалар мақтов эшитмаса, «Яхши бола бўлиш шартмикан» деган қарорга келиши мумкин.

Турмуш тақозоси билан фарзанднинг хулқ-атвори ҳали етарли барқарор, қатъий мустақил бўлмаса ҳам, уни мақташ мақсадга молик. Айрим ҳолларда тушунмасдан ножўя қилиқ, эркалик ва шартакилик қилиши мумкин. Буни кечириш маъқул. Шу боисдан арзимаган хушхулқни мақташ, маъқуллаб жилмайиш, бош ирғаб қўйиш, бир-икки оғиз юмшоқ, далда берувчи сўз айтиш ўринлидир. Чунки хулқ-атворини тузатаётган бола катталарнинг хулқидаги сал ижобий ўзгариш учун илиқ сўзини ва мақтовини эшитишга муҳтож бўлади. Ҳар бир ибратли қадам тўғрилигини тасдиқлаб бориш — фарзандни қувонтиради.

Ўғил-қизлар хатти-ҳаракатини қоралаш ва жазолашдан мавруди билан фойдаланиш керак. Ўзбек халқи педагогикаси инсон зотини тарбиялаш жазосиз, қўрқитишсиз, бақириқ-чақириқсиз, меҳрибонлик билан яхшиликча амалга оширилишини тақозо қилади. Ана шунинг учун халқимиз «Яхши сўз билан илонни индан чиқариш мумкин» деб бежиз айтмаган. Фарзанд хатти-ҳаракати, феъл-атвори қораланганда қанчалик айб қилганлигига аҳамият бериш зарур. Жазолаш эса оқил бўлиб, нафақат жазо олувчига, балки бутун оила аъзолари руҳиятига салбий таъсир қилмаслиги, нохуш таассурот қолдирмаслиги керак. Фарзанд феъл-атворидан таъсирланган, жаҳли чиққан, аччиқланган ота-она уни жазолашга шошмаслиги лозим. Маълумки, жаҳл келганда — ақл қочади. Жаҳл устида унинг айбини ошириб юбориш, тан жазосига ўтиб кетиш, меъёридан ортиқча койиш, оғир жазога тортиш эҳтимоли мавжуд (тасодифан лаган синган, юмушни бажариш имконияти бўлмаган). Маълумки, ўғил-қиз жазо олмасдан ҳам хижолат бўлади, уялади, изза чекади. У етмагандай катталардан дакки, ҳақорат, бақириқ эшитиш адолатдан бўлмайди. Гуноҳкор ўз ёғига ўзи қовурилиб турганда, жазолаш муддатини бироз суриш керак.

Фарзанд хатти-ҳаракатини салбий баҳолаш ва қоралашнинг ҳар хил йўллари мавжуд. Айрим хулқ-атворга лойиқ салбий баҳо, койиниш шахсга бериладиган умумий баҳога айланиб кетмаслиги зарур. Бола шахсига берилган салбий умумий баҳо уни ғазаблантиради, ўзига ишонч ҳиссини йўқотади. Масалан, фарзанд камчилигини бемаврид юзига солиш, қалбига қаттиқ ботадиган, шахсиятига тегадиган қилиб гапираверш ёмон оқибатларга олиб келади. Масалан, «Мен сендан ўйинқароқликдан бошқа ҳеч нарса кутмайман», «Сен ҳамиша ўжарсан, ортиқча гап гапирасан», «Сенинг одам бўлишингга ақлим бовар қилмайди», «Ширинсуханлик ҳам, бақириқ-чақириқ ҳам таъсир қилмайди, фақат хипчин қолди, холос». Ўғил-қизга берилган салбий характеристика — уни бадном қилади, лақабга сабаб бўлади, умидсизликка учрайди, лоқайдлик ва бефарқлик иллати намоён бўлади.

Фарзанднинг айрим ножўя қилиқлари ва нохуш хатти-ҳаракатини баҳолашда бошқача йўл тутиш мумкин. Агарда жазолаш бошқача оҳангда, бошқача маънода қўлланилса, болада ижобий хислат таркиб топтиради. Масалан, «Иккинчи марта қўполлик қилмайсан деб ишонаман, чунки сен ундақанги болалар тоифасига кирмайсан», «Ўзинг ажойиб боласан-у, қилган қилиғингни қара», «Сенга тундлик, ўжарлик ярашмайди, ҳозирги турқи-тароватингдан кўра анча бамаънисан, ўғлим» ва ҳоказо. Ушбу оҳангда болага таъсир ўтказиш ота-она ишончини оқлаш истагини вужудга келтиради. Ўзининг қилиғидан ва юриш-туришидан уяла бошлайди. Билдирилган ишончга асосланиб, ўз бўйига, ёшига ярашмайдиган ножўя хатти-ҳаракатни такрорламасликка интилади.

Эргаш ҒОЗИЕВ,
психология фанлари кандидати, доцент.

— Боғча даври ҳам ўтиб кетди. Энди биринчи синф ўқувчиси бўлдиқ. Ўқитувчимиз синфга киргунларича танишиб олсак бўларди....

Фарзандларни асрайлик

Ҳадемай врач бўламан. Ҳозир болалар касалхоналаридан бирида курсдошларим билан практикадаман. Лекин гап бунда эмас.

Мен сизларга алам билан гапириб бермоқчи бўлган воқеа, таъбир жоиз бўлса ўз фарзандининг қотили бўлиши мумкин бўлган бир она ҳақида!

Эр-хотин ўзда йўқ хурсанд. Улар икки хоналик уй олишди-да, кўчиб ўтишди. Тинч-тотув яшай бошлашди. Бироқ она фарзанд тарбиясида катта хатога йўл қўйди. Боласи 8 ойлик бўлганда касаллана бошлади. У сервитамин овқатларга муҳтож эди. Она эса уни эмизишдан бошқасини билмасди. Гўдак она сутига тўймас, очликдан тинкаси қурирди. Она «болам озиб кетяпти» деб сигир сути билан боқди. Фойдаси сезилмади. Мева шарбатлари ичирмади, очиқ ҳавога олиб чиқмади. Норасида сальмонеллез дардига чалиниб қолди. Унинг аҳволи оғирлигига қарамай табибга олиб борди, домла имомга ўқитди. Бир неча кундан сўнг боласи вафот этишини тушуниб болани касалхонага олиб борди. Аммо охиригача даволатмай боласини олиб уйига кетди. Шундай бўлса ҳам врачлар уни ташлаб қўйишмади.

Катта қийинчиликлар билан болани ўлим чангалидан олиб қолишди. Лекин у касалманд бўлиб қолди.

Партия ва ҳукуматимиз оналар ва болалар соғлиғини мустаҳкамлаш, касалликларнинг олдини олиш ҳақида тинмай ғамхўрлик қиляпти. Болалар санаторийлари, шифохоналари, поликлиникаларида минглаб медицина ходимлари меҳнат қилишаётир. Ёш авлоднинг овқатланиши, жисмонан бақувват ўсишига катта аҳамият берилмоқда. Бироқ шунга қарамай, юқоридаги каби воқеалар учраб турибди. Афсуски, бундай воқеалар оз эмас. Ичкиликбоз, гиёҳванд, хурофотчи ота-оналар айби билан ҳам гулдек норасидалар хазон бўлмоқда. Шундайларга бор овозинг билан: «Ҳей, ноинсоф ота-оналар, бечора болаларингизга раҳмларингиз келсин!» деб хитоб қилгинг келади.

Фарзандларимиз ҳаётимиз қувончи, умримиз давомчиси, Ватан қудрати! Уларни асраб-авайлайлик. Улардан ортиқ давлат борми дунёда!

Нилуфар МУСЛИМОВА,
Ўрта Осиё медицина-педиатрия институти олтинчи курс студенти.

Инсон жисман бу дунёнинг меҳмони. Унинг ниятлари, маънавий камолоти эса авлодларга ўтади, авлодлар давомийлигида абадий намоён бўлади. Энг яқин одамини йўқотишдан кишилар руҳан эзиладилар, афсус-надоматлар чекадилар, тирикликда қилинмаган барча эъзозларни, эзгуликларни вафотидан кейинги хотирлаш маросимларида бор-йўғига қарамай ўрнини босишга ҳаракат қиладилар. Оқибатда гўё «руҳий озуқа» — «тетиклик» олгандек бўладилар. «Ҳамма шундай қилаяптику» деган нақлда кишини моддий ва маънавий эзадиган, кишиларнинг қаддини букаётган хунук маросимларга чирмашиб олишимизнинг мантиқий маъноси нимада?

Энг ачинарлиси шундаки, инсонийликнинг бирон бир рисоласига тўғри келмайдиган бундай дахмазаларни кўр-кўрона ўзимизни билмасликка олиб бажарамиз. Наҳотки, ҳозирги кунлардаги исрофгарчиликларимиз қадимдан қолган удум бўлса?!

Аксарият гап — оилаларнинг жамғармаларини ўз ўрнига сарф этмоқ кераклиги ва исрофга йўл қўймаслик ҳақида боряпти. Ҳар бир халқнинг ўз урф-одатлари ва маросимларида ўзига хослик билан бирга умуминсоний жиҳатлари кўзга ташланиб турса деймиз. Ҳар бир оила аъзосининг маданий савияси униб ва ривож топса деймиз, баркамолликка интилса деймиз, сохта, ясама, бачкана чиранишларга барҳам берсак деймиз.

«...Дафн ва хотирлаш билан боғлиқ маърака маросимлари мамлакатимизнинг кўпгина регионларида, шу жумладан Ўрта Осиё ва Қозоғистонда ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган... Дабдабали, қимматбаҳо қабр тошлари қўйиш, марҳумни катта «зиёфатлар» билан хотирлаш давом этмоқда... Бу каби тадбирлар бизнинг совет турмуш тарзимизга зиддир. Инсонийликнинг бирон бир таомилига тўғри келмайдиган мантиқсизликка, ўзбошимчаликларга чек қўймоқ вақти келди...» («Правда», 1988 йил 21 февраль).

Қийиб ночор ризқини пайшанба ошинг нечун!
Ўлган кетди, келмасдир, у энди еб-ичмасдир.
Еттию, қирқ, йил ошинг хайр-эҳсонинг нечун!
Ота-онанг ризосин тирикликда олмасанг,
Ўлгандан сўнг қабрига мармардан тошинг нечун!

Кўриб турибсизки, «ўлганнинг кетидан шаҳид» деганларидек, бир марҳумнинг ортида неча юзлаб кишилар овора бўлмоқдалар. Масалага онгли равишда масъулият билан ёндошиш, бундай одатларга чек қўйиш вақти келди! Дарҳақиқат, 1920—30 йиллардаги маросимларда бундай дахмазалар йўқ эди. Ўша вақтда азадорларни ташвишга солмаслик учун эшик ёнига тоза бўйра ташлаб қўйиларди. Ҳурмат қилган, эслаган одам шу бўйрада ўтириб, марҳумни хотирлаб кета берарди,— деб эслайдилар мўътабар отахонлар.

Шу каби тадбирларга ҳозир республикамизнинг баъзи жойларида амал қила бошладилар. Жумладан, Тошкентнинг Собир Раҳимов районидаги Ойбек ва Беруний номли маҳаллаларида ҳам камтарона хотирлаш тадбирларини ўтказа бошладилар. Яқинда Тошкент шаҳар Акмал Икромов районининг Файзулла Хўжаев номли маҳалласида шу каби тадбирни кўриб мамнун бўлдик. Маҳаллада дафн-хотирлаш маросимида дастурхон безаш одати бекор қилинибди.

Яна бир гап: сўнгги йилларда республикамиз газеталарида, телекўрсатув эшиттиришларида, зиёратгоҳларнинг келажакдаги қиёфаси, оилаларда дафн маросимлари, хотирлаш маросимлари ҳақида жиддий мақолалар ва чиқишлар кенг жамоатчилик ҳукмига ҳавола этилмоқда. Мангу зиёратгоҳларни тартибга солиш, супуриб-сидириш, қабр тошларини тозалаш, нав-ниҳоллар экиш, йўлкаларни созлаш, сув ва чироқлар ўтказишга кўпроқ эътибор берилаётгани яхши, албатта.

Қаҳри қаттиқ хунук зарурат,
Уни ҳеч ким кутмайди албат.

ШУҲРАТ.

Сўнгги бурч

ёки ортиқча расм-русумлар хусусида

Бу мавзуда гапириш ва ёзиш нақадар оғир. Аммо виждон амри ва оқшомхонларнинг истагига кўра қўлга қалам олдик. Ўлим ҳар кишининг тақдирида бор мусибат. Гарчи у табиий бўлсада, кишилар бошига дафъатан тушган оғир кунларни енгиш тадбирлари, ҳозирда бўлаётган маросимлардаги ортиқчаликлар ҳақида ўз мулоҳаза ва муносабатларимизни билдирмоқчимиз.

Дарҳақиқат, азахонада қавм-қариндошлар йиғлаб-сиқтаб, етим қолган болаларга ачиниб, юраклари эзилиб, қайғу чекиб турган бир пайтда кишини қаттиқ ранжитадиган расм-русумлар одат тусига кирмоқда. Масалан, қабристонга борган одамларга пул ва матолар бериш, чой ва совунлар тарқатиш кўпчиликни қаттиқ ранжитмоқда. Инсон табиатига ёт бўлган рўмолча тарқатишлар, пул (3 сўмдан 10 сўмгача), икки думалоқ чой ва атир совун беришлар ва уни индамай олувчилар ҳамдардлик этгани келганми ёки ёрдам ўрнига хонадонларни анча мушкул аҳволга қўйиб кетиш учун келганми? Баъзи жойларда мол, қўй сўйиб дастурхонга тортадилар. Бу каби хунук хурофий, зарарли одатлар Тошкент, Самарқанд, Жиззах, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида ҳамон учраб турибди. Биргина дафн кунининг ўзидаёқ азадор оилалар катта чиқимларга тушмоқдалар. Ваҳоланки, азадор оилага ташриф буюрганлар уларга чин юракдан ҳамдардлик билдириши, қўлидан келса бирон ёрдам бериши, инсоний бурчини ўтагани келиши керак-ку! Ахир бундай исрофгарчиликлар инсонийликнинг қайси қоида, таомилига тўғри келади?

«Бизнинг районимизда азалар мисоли тўйдек ўтаяпти. Ўлик кўмилгач, учи, еттиси, қатор пайшанбаликлари, қирқи, эллик иккиси, ҳайит ошлари, йили ва ҳоказоларни ўтказиш керак. Бу маросимларнинг барчасида жонлиқ сўйилиб, юртга ош берилади. Дастурхонга писта, бодом, шўрданак, ёнғоқ, турли ширинликлар тўлдириб ташланади. Таъзияга келган кишиларнинг писта чақиб, торт еб ўтиришларини бир кўз олдингизга келтиринг-а!..» — деб ёзибди Р. Эшназарова деган газетхонимиз.

Шундай хатлардан яна бирини ҳаяжонланмасдан ўқиб бўлмайди.

— «Ўтган йили 27 декабрь куни дадам вафот этдилар. Шундан билдимки, бизда ҳам чой, дурра, совун бериш одати бор экан. Яхши одамларнинг маслаҳати билан дурра тарқатмасликка қарор қилдик. Чунки оиламизда фақат дадамгина ишлар эдилар. Укаларим ҳали ёш. Ўзим Тошкентда ўқийман.

Бир пайт таъзияга келган хотинларнинг: «Вой-ей, дурра беришмади-я», дейишгани қулоғимга чалинди. Шунда, «Эҳ, одамлар, дадамнинг ўлишларини олдиндан билганимизда, тайёргарлик кўрардик, ҳаммангизни рози қилар эдик. Наҳотки, норасида гўдаклар ҳаққини талаб кетишдан уялмайсизлар!», — дея ҳайқиргим келди, деб ёзибди тошкентлик студент.

Улуғ Ватан уруши ветерани Т. Пирматов ўз фикрини «Шоир бўлмасамда бу масалага ўз муносабатимни назмда изҳор қилмоқчиман» деб қуйидаги шеърни йўллабди.

Тирикликда йўқламай, ўлганда фарёдинг нечун!
Дилинг тошу кўзда ёш, сохта афғонинг нечун!
Майли, гўрков, ювгувчи меҳнатига ҳақ олсин,
Пулга ўлчар дуосин домла имоминг нечун!
Ночорликда фарзандлар етим-есир қолдилар,

Биз инсоний маросимларни доимо қўллаб-қувватлаймиз, эскича урф-одатларга қарши ҳар томонлама курашаверамиз. Шу маънода ҳаётий кузатишларимиз, халқ тажрибаларидан келиб чиқиб, қуйидагича тадбирларни эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз:

— Дафн кунидаги дастурхонга чой ва минерал сувлар қўйилса.

— Хотира кунидаги, мангу қабристонлардаги ижро этилган марсия куйлари, халқимизнинг йирик зиёлилари, халққа хизмат қилган кишиларнинг дафн видолашувида, уйларида ижро этилган марсия қўшиқлари, куйлари ижобий равишда халқимизга маъқул тушаётганлиги ва турмушга кириб бораётганлиги — ўша хайрлашув маросимларида, ўша дақиқаларда кўнгил армонларига ҳамоҳанглигини сезмоқдамиз.

Ҳаёт талабларидан ўтган ана шу каби тажрибаларни халқимиз турмушига кенг сингдирсак, айни муддао бўлмасмикан?

Айтайлик, оддий бир хонадонда киши оламдан кўз юмди. Мавсумга қараб — ёзда ҳовлига, қишда уйга, албатта стол устига марҳумнинг расми, гуллар қўйилса, олган орден ва медаллари кўринарли жойга қўйилса—қандоқ яхши. Хотирлашга келган одамларга ниҳоятда паст овозда марсия пластинкаларидан 1—2 минут қўйиб қўйилса, келган яқинлар бошни эгган ҳолда куйни эшитиб, яна аста уй эгаларига чуқур таъзия изҳор этиб, улар билан хайрлашсалар.

Бизнинг назаримизда амалга тезроқ оширса бўладиган ушбу тадбирларга эътиборни қаратмоқ лозим. Чунки ҳеч қандай моддий чиқимлар талаб қилмайдиган бундай тадбирларнинг ижроси хонадонда йиғи-сиғиларнинг камроқ бўлишига, кишиларни иродали бўлишга чорлайди, диний-мистик тушунчалардаги кишиларнинг алжирашига хотима берган бўлур эди.

Бундан уч-тўрт йил муқаддам совет, хўжалик органларининг ходимлари дафн маросимларига боришга чўчиб қолган эдилар. Чунки дафн маросимини айрим кишилар бутунлай диний маросимга чиқариб қўйгандилар. Йўқ, бизнингча бундай эмас. Инсонни сўнгги йўлга кузатиш биз тирикларнинг инсоний бурчимиздир. Негаки, бир умр меҳнат қилиб, жамият равнақига озми-кўпми ҳисса қўшган марҳум энди ҳеч қачон тириклар сафига қайтиб келмайди. Дафн маросимларида ортиқча ҳаражатларга, кераксиз ва бемаъни диний расм-русумларга, хурофий кўринишларга йўл қўймаслик учун аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилиши керак.

Инсонни сўнгги йўлга кузатиш, унинг ҳурматини жойига қўйиш, оилалар ва яқин қариндош-уруғлар, дўстлар томонидан тез-тез хотирлаб туриш, ёдга олиш — Сиз билан Бизнинг бурчимиздир. Шундай экан, келинг дўстлар, марҳумлар хотирасини жойига қўяйлик. Бу ишимиз совет турмуш тарзининг юксак намунасига айлансин, инсонни хотирлашнинг ўзига хос ифодаси бўлсин!

Карим МАҲМУДОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.
Билол АМИНОВ,
тарих фанлари кандидати, этнограф.

Кичкинтойлар учун

«Главташкентстрой»нинг 12-қурилиш трестига қарашли механизациялашган 2-кўчма колонна қурувчилари Юнусобод массивининг 19-кварталида кичкинтойларга яна бир янги боғчани совға этишди. Яқин кунларда ишга тушириш учун мўлжалланаётган замонавий типда бунёд этилган бу иншоот зарур жиҳозлар билан безатилмоқда. 218-боғча ишга тушгач, у 320 жажжи ўғил-қизни ўз бағрига олади. Ушбу маскан мазкур кварталда бунёд этилган мактабгача ёшдаги болалар муассасаларининг тўртинчисидир.

Адҳам ДАМИНОВ.

Китоб жавонингизга

«Гулиқаҳқаҳ»

«Бир бор экан, бир йўқ экан» ибораси билан бошланадиган эртакларни болалик пайтларимиздан эшитиб ҳаёт завқ-шавқини дилимизга жо этиб оламиз. Халқ оғзаки ижодининг дурдонаси — эртакларда инсон ҳаётида учрайдиган барча муаммолар, яшаш ва кураш тарзи ажойиб фантастик сюжетлар асосида ҳикоя қилинади, уларни ўқиганда кишида ширин орзу-умидлар, ҳиссиётлар туғилади. «Ёш гвардия» нашриёти «Ўзбек халқ фантастикаси» сериясида чоп этаётган эртаклар тўпламлари шу жиҳатдан қимматли бўлаяпти.

Кейинги йиллар давомида ўзбек халқ эртакларидан иборат 5 китоб ўқувчиларга тақдим этилган эди. Уларни ёзиб олиш ва нашрга тайёрлашда филология фанлари доктори, фольклоршунос олим Малик Муродов ва фантаст ёзувчи Ҳожиакбар Шайховлар бу хайрли ишда фидокорлик кўрсатишмоқда. Халқ оғзаки ижоди дурдоналарини ёзиб олиш, уларни мажмуа қилиб китобхонларга тақдим этиш маданиятимиз хазинасини бойитиб боради.

Нашриёт яқинда ана шундай эртаклар мажмуасининг VI китобини «Гулиқаҳқаҳ» номи билан нашрдан чиқарди. Уни ёзиб олувчи ва нашрга тайёрловчи Малик Муродов ва Ҳожиакбар Шайхов китоб сўнггида «Эртакдаги уйғунлик» мақоласида ўзбек халқ сеҳрли-фантастик эртакларининг ўзига хос бадиий ва тарбиявий аҳамиятини атрофлича кўрсатиб ўтишган. Олтинчи китобдан машҳур «Гулиқаҳқаҳ» эртаги билан бирга «Оловполвон», «Ишқ қудрати», «Гуллар сири», «Ота бўри», «Очкўзликнинг оқибати» сингари кўпгина эртаклар ўрин олган.

Тўлқин АШРАФХОНОВ.

Мактабим

Иссиқ қучоғингга қайтишни ҳоҳлаб,
Неча бор сен томон қалбим чопади,
Учқур хаёлларим йилларни олқаб
Неча бор эшигинг пинҳон очади.

Афсус бу ердаги изларимизни,
Йилларнинг шамоли учириб кетган.
Синфдош йигитлар, қизларимизни,
Турли томонларга кўчириб кетган.

Энди бу ерларда ўзга бир авлод,
Ўзга болакайлар кулгуси ҳоким.
Улар ўйнай берар, қувнай берар шод,
Сенинг қучоғингдан кетгунча токи.

...Мана бу хонада биз ўқиганмиз,
Буниси устозлар хонаси эди.
Худди ҳозиргидек шу фаррош кампир,
Барча болаларнинг онаси эди.

Элимда шундайин матал бор азал:
— Бир марта туз ичган ерга
минг салом.

Сенинг-ку ўн йиллаб тузинг яладик,
Сенга шараф бўлсин, сенга эҳтиром.

Абдулҳай СОБИРОВ,
Андижон шаҳри.

Кел, қизим китоб ўқиб бераман...

А. Чаплигина фотоси.

Болалар сўзлаганда

Райҳон тарвузни ўйнаб, қўлидан тушириб юборди.

Дарров Шерзод ойисига чапди:

— Райҳонингиз тарвузни синдириб қўйди.

●

Райҳон ўйинчоқлар магазинида сотувчига анча тикилиб қолди-да, ойисига деди:

— Анови қиз жуда-жуда қўғирчоққа ўхшайди-я!

●

Райҳонга Беҳзод ишора қилди:

— Шохга қўниб турган чумчуқми, чурракми?

— У қуш, билдингми!

●

Беҳзод адаси билан меҳмонга борди. Кечки овқат тайёр экан. Мезбон деди:

— Ҳеч бўлмаса ошнинг тузини кўринглар.

Беҳзод адасини секин туртди:

— Ада, тузи қани? Овқатни туз билан ейишадими?

Инобат МИРЗАЕВА.

Қулоққа чалинган гаплар

⊙ «Қўллар ва оёқларни олдинга чўзиб, сакрашни бошлаймиз!».

(Физкультура ўқитувчиси гапидан).

⊙ «Маълумки, ота-боболаримиз маймун ўтган».

(Биология ўқитувчиси гапидан).

⊙ «Мажлисда география билан тарих қатнашмади».

(Завуч гапидан).

⊙ «Ўғлим поликлиникага, «кўзига» кетди.

(Онанинг гапидан).

Гулчеҳра
ХОЛМУҲАМЕДОВА.

Жамият ва қонун

Жазони халқ беради

КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси жамиятимиз ҳаётини соғломлаштириш жараёнига қудратли туртки берди. Анжуман материалларида социалистик қонунчиликни ҳам ошкоралик асосида демократиялаштиришнинг аҳамияти нечоғлик муҳим эканлиги алоҳида уқтириб ўтилди.

Ўз фаолиятини давр руҳи асосида қайта қураётган ҳуқуқ-тартибот органлари муҳим масалаларни ҳал этишда ошкораликни, кўпчиликнинг иштирокини таъминлашга ҳаракат қилишмоқда. Масалан, пойтахтимизнинг Акмал Икромов райони ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари жиноятчилик билан кураш, унинг олдини олишда маҳалла аҳлининг йиғинларидан фойдаланишмоқда.

Жамоатчи мухбиримиз йиғин ўтказиш тажрибаси ҳақида район ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори Р. Мирзаев билан суҳбатлашди.

Кўзларида қалби намоён... Р. Шарипов фотоси.

— Рашид Нуримович, партиямизнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясида халқ ҳокимиятчилигини ривожлантириш заминида социалистик ҳуқуқ-тартиботни сақлаш механизмини кучайтириш кераклиги таъкидланди. Бу қонун муҳофазасида турган органлар олдига муҳим вазифаларни қўймоқда. Сизларда бу борада яхши тажриба бор. Айтингчи, халқ билан бафуржа маслаҳатлашиб иш кўриш қандай наф келтирмоқда!

— Биз ўтган йилдан бошлаб район прокуратураси ва халқ суди билан ҳамкорликда майда безорилар, чайқовчилар, ташмачилар, давлат мулкини талон-торож қилувчилар ва бошқа ҳуқуқбузарларга чора кўришни жамоатчилик ҳукмига ҳавола этдик. Ташаббус район партия ва совет ташкилотлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланди. Бултур маҳалла ва кварталларда 30 марта йиғин ўтказдик, бу йил эса турмуш тарзимизга хилоф иш кўраётганлар 18 марта кўпчилик муҳокамасига қўйилди. Ўнлаб эгри йўлга кирганларга йиғин қатнашчилари киритган таклиф асосида жазо чоралари белгиланди. Халқ суди, прокуратура ва ички ишлар бўлими халқ ўртага ташлаган талабни амалга оширмоқда. Чунки қоидабузарни яқиндан таниган, билган кишилар унга қандай жазо таъсир кўрсатишини яхши билишади.

Йиғинларда айбдорларни муҳокама этишнинг аҳамияти беқиёс бўлмоқда. Шу йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида жамоатчиликнинг актив ёрдамида самогончилар, фоҳишалар, гиёҳвандлар, меҳнатсиз даромад олаётганлар, майда безориларни фош қилиш кўпайди.

— Сиз жамоатчилик кўмагида ҳуқуқбузарлар билан олиб борилаётган курашни тилга оляпсиз-у, мени бошқа бир фикр безовта қиляпти. Ўтказилаётган йиғинларда айбдорнинг хулқи қаттиқ туриб муҳокама этиляптими! Ёки йиғин олдиндан тайёрлаб қўйилган кишиларнинг чиқиши билан ўтмаяптими! Ахир, турғунлик давридаги оғир касаллик — «Мен сенга, сен менга тегма» қабилида иш кўриш усулининг яшовчанлиги сир эмас-ку!

— Милиция ходимлари йиғинда ручкани фақат муҳокама қандай бораётганини ёзиб бориш учунгина олишади. Олдиндан фалончи у саволни беради, пистончи бу саволни ўртага ташлайди, деб йиғин ўтказиш бир томондан кўпчиликка нисбатан ҳурматсизликнинг ўзгинасидир. Иккинчидан уюштирилган ясама йиғиндан сариқ чақалик фойда кутиш хом хаёлдан бошқа нарса эмас.

Йиғинда иштирок этаётган ҳар бир киши чакки қадам босганга истаган саволини беради.

Сўнгги йиғинларимиздан бирини Абдулла Қодирий номли маҳаллада ўтказдик. Дастлаб 492-болалар боғчаси ошпазлари Мунира Нишонова ва Мапура Нормуҳамедовалар қилмиши кўриб чиқилди. Бош ошпаз М. Нишонова унчамунча олғирни ярим йўлда қолдирар экан. У гўдаклар овқатига солинадиган гўштдан 7,5 килограммини ўмарди. Ошпаз М. Нормуҳамедова эса «камтарлик» қилиб, атиги ярим килограммча қиймаланган гўшт олган. Шу куни болаларга аталган 24 килограмм гўштнинг салкам 8 килограмми қозон юзини кўрмаган. Одамлар фарзандларимиз ризқига қўл чўзганларни ер ёрилса, ерга кириб кетадиган аҳволга солишди. Йиғилиш қатнашчилари шу ерда ҳозир бўлган район халқ маорифи бўлими мудири Йўлдош Эргашевдан инсофини йўқотган ошпазларни ишдан бўшатишни, ходимларини назорат этмаган боғча мудирасига қаттиқ чора кўришни талаб қилишди. Касал болалар тарбияланадиган 234-болалар боғчаси ошпази Ольга Кирина ҳам ярим килограмм қаймоқ, ярим килограмм сабзавот олгани аниқланган эди. Йиғин қатнашчилари таклифи билан район халқ суди йиғиннинг ўзида Мунира Нишоновага 150 сўм, Мапура Нормуҳамедовага 100 сўм, Ольга Киринага 30 сўм жарима солди. Район халқ маорифи бўлимидан бизга хабар қилишларича, учала ошпаз ишдан бўшатилган ва боғча мудиралари Орипова, Кафизоваларга қаттиқ огоҳлантириш эълон қилинган.

— Майда ҳуқуқбузарларни йиғинда муҳокама этиш билан уларга халқ суди зали ёки милиция биносида чора кўриш ўртасида қандай фарқ бор!

— Катта фарқи бор. Бўлганда ҳам яхши томонга. Икки-уч киши ҳузурида чора кўриш ҳуқуқбузарга тезда ёдидан кўтариладиган енгилгина зарба бўлса, кўпчиликнинг қаҳр-ғазабини вужудида ҳис қилиш, эл ўртасида шармисор бўлиш бир умр хотирада сақланса керак. Эсида қолди дегани, қайта ёмон йўлга кирувчилар сони камаяди дегани. Яқинда биз ичкиликка ўта берилган кишини йиғинда муҳокама қилдик. Қўни-қўшнилари, болалари олдида хўб дашномни эшитгандан сўнг менга: «Бундан кўра қамагангиз яхши эди»,— деб қолди. Илгари ички ишлар бўлимида терговганимизда, «Ичсам ўзимнинг пулимга ичибман-да», деб жарима тўлаб кетаверарди. Яқинда учратиб қолдим, агар гапи рост бўлса, ҳозир ичиш тугул, магазинни ҳам айланиб ўтаётган экан.

Абдулла Қодирий номли маҳалладаги йиғинда самогончи, арақни стаканлаб сотаётган майда чайқовчи, бировлар устидан туҳмат хатлари уюштириб юрган кимсанинг хулқи ҳам қаттиқ қораланди.

— Йиғинларнинг характерли томони шунда эканки, айбдорни халқнинг ўзи тергаб, ўзи жазо меъёрини белгиламоқда. Очиғини айтингчи, бундай йиғинларни ўтказиб бориш юқори ташкилотларга бериладиган ҳисоботларда ишнинг янги шаклини қўллаяпмиз, дейиш учунгина бўлиб қолмайдими! Айбдорни жамоатчилик ҳукмига қўйиш кампаниячилик тусига эга эмасми, демоқчиман.

— Авваламбор, йиғинни уюштиришдан кўзланган мақсад юқори ташкилотларга ҳисобот бериш учун эмас. Кейин ишнинг самара берадиган шаклини топиб олганимиздан сўнг ундан воз кечсак, бизни кўпчилик тушунмаса керак. Шунинг учун районимизда ҳуқуқ-тартибот бузилиши олдини олиш ишига катта ҳисса қўшаётган йиғинларни мунтазам равишда ўтказиб борамиз. Бунга шубҳа қилинмаса бўлаверади.

Суҳбатни
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг матбуот маркази ходими, милиция капитани

Ғайрат БОЛТАБОЕВ
ёзиб олди.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ МИНИСТРЛИГИ
ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИ
1988-1989 ўқув йили учун

Қабул эълон қилади

42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Токарь-универсал, слесарь-ремонтчи, электр пайвандчи, ОТК контролёри, штамповкачи, автослесарь, механик йиғув ишлари слесарлари.

ЎҚИШ МУДДАТИ: ўрта маълумот билан — 6 ой, 8-синф маълумоти билан — 3 йил.

Билим юртига 18 ёшдан 34 ёшгача бўлган ўрта маълумотли, Тошкент шаҳри ва Тошкент областининг Оржоникидзе, Калинин, Тошкент районларида доимий пропискада бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати меҳнат стажига киради.

3 йиллик муддат билан ўқийдиган ўқувчилар бепул иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаган ўқувчиларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади.

10-синф маълумоти билан ўқишга кирганларга ҳар ойда 76 сўм стипендия ва меҳнат практикаси вақтида ойлик маошларининг 50 проценти берилади.

Қуйидаги ҳужжатлар топширилади: ариза, турар жойидан справка, паспорт, соғлиғи ҳақида справка, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Адрес :Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (2, 16, 25, 28, 29-трамвайлар; 8, 9, 24, 60, 165-автобуслар билан борилади). Телефон: 34-57-13.

«СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги
36-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

САНОАТ РОБОТЛАРИ ВА МАНИПУЛЯТОРЛАРИНИ СОЗЛОВЧИ, РАҚАМЛИ ПРОГРАММА БИЛАН БОШҚАРИЛАДИГАН СТАНОКЛАРНИНГ ОПЕРАТОРИ, ХИМИЯВИЙ АНАЛИЗ ЛАБОРАНТИ.

Ўқиш муддати — 3 йил.

Кенг профилдаги станокчи, механика-йиғув ишлари слесари касбини эгаллаш билан бирга синовчи-тракторчи (ўқишни тугатгач тракторчи ҳуқуқини берувчи гувоҳнома берилади) **электр-газ пайвандчилар, асбобсоз-слесарь, саноат асбоб-ускуналари ремонти бўйича слесарь, электр слесарь, ёғоч моделлар бўйича моделчи, техника назорати бўлимининг контролёри, электр-кўприк кранларининг машинисти.**

Ўқиш муддати — 2 йил ва 3 йил.

ЎҚИШГА 8 СИНФ МАЪЛУМОТИДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Электр кўприк кранларининг машинисти, синовчи тракторчи, электр пайвандчи, токар. ЎҚИШ МУДДАТИ — 10 ОЙ; **штамповкачи** (стипендия тўланади). ЎҚИШ МУДДАТИ. — 6 ОЙ.

ЎҚИШГА 10-СИНФ МАЪЛУМОТИДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юртини 3 йил ўқиб битирган ўқувчиларга тўлиқ ўрта маълумот ва ҳунар эгаллаб чиққанлиги ҳақидаги диплом берилади. Битириб чиқувчилар олий ўқув юртларига ўқишга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқувчилар 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош, махсус уст-бош билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш практикаси вақтида ишлаб топилган меҳнат ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юрти ётоқхона билан таъминламайди.

Билим юрти замонавий жиҳозланган ўқув кабинетлари, устахоналар ва спорт залига эга. Ўқув юрти қошида ДОСААФ нинг спорт-техника мактаби филиали ишлаб турибди. Ёзги каникул даврида дам олиш учун Чорвоқ сув омбори районида спорт-соғломлаштириш лагери мавжуд.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш зарур: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, саккиз йиллик маълумот ҳақидаги ҳужжат ёки аттестат, ота-онасининг иш жойидан, яшаб турган еридан, медицина (086/У форма) справкалари, характеристика, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида).

Аризалар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, «І-Ташавтомаш» массиви (24, 105-автобусларнинг сўнгги бекати, 6, 13, 22-трамвайларнинг «4-ТТЗ массиви» бекати).

22-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

— замонавий кийимларни моделлаштириш малакасига эга эркаклар, аёллар, болалар кийим-кечаклари тикувчилари.

Ўқиш муддати: 8-синф маълумотига эга бўлганлар учун— 3 йил, 10-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 1 йил.

— аёллар ва болаларнинг енгил кўйлакларини тайёрлаш бўйича тикувчи-мотористка.

Ўқиш муддати: 8-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 3 йил, 10-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 6 ой (мазкур ихтисослик бўйича ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида таълим олганлар учун);

— эркаклар, аёллар ва болалар кийимларини тикувчи-мотористка.

Ўқиш муддати: 8-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 2 йил (кечки мактабларнинг 9 ва 10-синфлари кўламида ўрта маълумот олиш билан бирга);

— тикувчилик ишлаб чиқариши контролёри.

Ўқиш муддати — 10-синф маълумотига эга бўлганлар учун — 1 йил.

Ўқишга Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар қабул қилинади, уларга 70 сўм стипендия берилади.

Ўқишга Тошкент шаҳридаги мактабларнинг 8-10 синфларини тамомлаган ўқувчилар ҳам қабул қилинади.

3 йиллик таълим программаси бўйича билим юртини тамомлаганларга касб эгаллаганлиги ва тўлиқ ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар ўқиш даврида бепул форма ва 2 маҳал овқат билан, 10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар ойига 30 сўм стипендия билан таъминланадилар.

6 ойлик таълим группалари ўқувчиларига 70 сўм стипендия тўланади.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтказиладиган практика даврида ўқувчиларга улар ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 проценти берилади.

Таълим даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртига Тошкент шаҳрида пропискада турувчи кишилар қабул қилинади.

Билим юртига ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш шарт: паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумот ҳақидаги ҳужжат, яшаш жойидан, ота-онасининг ишхонасидан, медицина справкалари, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 60-уй, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг территорияси (2, 9, 17, 24, 51, 60, 72, 89, 57, 65, 156-автобуслар; 2, 3, 22, 25, 28, 16, 29-трамвайлар; 14, 21 троллейбусларнинг «Олой бозори» бекати).

22-ўрта ҳунар-техника билим юртининг филиали — Мавзу кўчаси, 136-уй, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси филиалининг территориясида (10, 7 троллейбуслар; 42, 43, 93, 82-автобусларнинг «Шимолий Олмазор» бекати). Телефонлар: 35-62-41 ёки 48-62-06; ички телефон: 2-62 ёки 1-62.

ДАСТУРХОН ЯСАТИШ УЧУН

ҲАР ОҚШОМ ОИЛА АЪЗОЛАРИНИНГ БИР ДАСТУРХОН ТЕВАРАГИДА ЙИҒИЛИШИ ЎЗИГА ХОС БАЙРАМДИР. АГАР ДАСТУРХОН ЯХШИ БЕЗАТИЛГАН БЎЛСА ҲОЗИР БЎЛГАНЛАРНИНГ КАЙФИЯТИ ҲАМ КЎТАРИНКИ БЎЛАДИ.

«ТАШХОЗТОРГ» МАГАЗИНЛАРИ ТАКЛИФ ЭТАЁТГАН СТОЛ ПРИБОРЛАРИНИНГ КОМПЛЕКТЛАРИ ДАСТУРХОНИНГИЗ ЧИРОЙИГА ЧИРОЙ ҚЎШАДИ. МАГАЗИНЛАРДА 12 БУЮМДАН ИБОРАТ СОВҒА КОМПЛЕКТЛАРИ БОР.

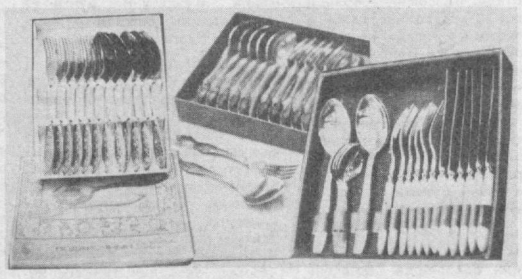

6 қошиқ ва 6 вилкадан иборат, нархи 8 сўм 69 тийин турадиган комплект;

12 ош қошиғидан иборат, нархи 7 сўм 33 тийин турадиган комплект шулар жумласидандир.

УЙ БЕКАЛАРИНИНГ ЭЪТИБОРИНИ ЗАНГЛАМАЙДИГАН ПЎЛАТДАН ЯСАЛГАН: ЧЎМИЧ, КЎПИКНИ ОЛИШ УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН КАТТА ҚОШИҚ, КАПКИР, ИЛГАКДАН ИБОРАТ «ЁШЛИК» ОШХОНА АНЖОМЛАРИ ТЕРМАСИ ҲАМ ЖАЛБ ЭТИШИ МУМКИН.

Бу терманинг нархи 4 сўм 15 тийин.

«ЎЗХОЗТОРГ» ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА:
фрезерчилар, токарлар, слесарлар, штамповкачилар, кранчилар, гальваниклар, йиғувчи-парчинловчилар, электр кара ҳайдовчилар, қурилиш касбидаги ишчилар.

ТОШКЕНТ АСБОБСОЗЛИК ЗАВОДИГА:
токарлар, фрезерчилар, шлифовкачилар, мастерлар.

ТОШКЕНТ ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ РЕМОНТИ ВА УНГА ТЕХНИК ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТАЖРИБА ЗАВОДИГА:
ҳисоблаш машиналари ремонти ва унга хизмат кўрсатиш бўйича электр-механиклар, радио-электрон аппаратура ва асбобларнинг монтажчилари ва йиғувчилари, токарлар, юк ташувчилар; электрон-ҳисоблаш техникаси ва радиотехника бўйича қуйидаги вазифаларга мутахассислар: техника бўлими бошлиғи ўринбосари, I-II категориядаги инженер-технологлар, техник; халқ истеъмоли товарлари бўйича қуйидаги вазифаларга мутахассислар: конструкторлик технология-бюроси бошлиғи, II категориядаги инженер-технолог.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг 1-УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИГА:
сувоқчилар, бетончилар, арматурачилар, слесарлар, электрчилар, операторлар.

«ЛЮКС» КООПЕРАТИВИГА:
шахсий автомобилларнинг эгалари аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш бўйича доимий ишга ва асосий ишлардан бўш вақтларда ишлашга таклиф этиладилар.

СПРАВКАЛАР ВА ИШГА ЙЎЛЛАНМАЛАР ОЛИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

Марказий пункт — Космонавтлар проспекти, 6-уй;
Ленин район пункти — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй;
Октябрь район пункти — У. Юсупов кўчаси, 3-уй;
Чилонзор район пункти — 2-квартал, 3-уй;
Фрунзе район пункти — Ш. Руставели кўчаси, 87-уй;
Ҳамза район пункти — Ҳасанова кўчаси, 10-уй;
Куйбишев район пункти — К. Маркс кўчаси, 59-уй;
Киров район пункти — Энгельс кўчаси, 48-уй;
Собир Раҳимов район пункти — Қорасарой кўчаси, 270-уй;
Акмал Икромов район пункти—Фарҳод кўчаси, 21-уй;
Сергели район пункти — Спутник, 2-квартал, 69-уй.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ
1 СЕНТЯБРДА

60-МАВСУМИ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

1 сентябрь — **Бўрон.**
2 сентябрь — **Тўмарис.**
3 сентябрь — **Кармен.**
4 сентябрь — **Этик кийган мушук** (12.00); **Қуёшга сажда қил** (19.00).
6 сентябрь — **Риголетто.**
7 сентябрь — **Замонавий ва классик хореография кечаси.**
8 сентябрь — **Зебуннисо.**
9 сентябрь — **Боғчасарой фонтани** (премьера).
10 сентябрь — **Дон Карлос.**
11 сентябрь — **Гўзал Василиса** (12.00); **Флория Тоска** (19.00).
13 сентябрь — **Фауст.**
14 сентябрь — **Севги ҳақида афсона.**
15 сентябрь — **Майсаранинг иши.**
16 сентябрь — **Икки дил достони.**

КИЧИК ЭКСПЕРИМЕНТАЛ САҲНАДА ТЕЛЕФОН. ОВОЗ.

17 сентябрь — **Пётр Биринчи.**
18 сентябрь — **Оловиддиннинг сеҳрли чироғи** (12.00); **Боғчасарой фонтани** (премьера, 19.00).
20 сентябрь — **Ўзбекистон ССР халқ артисти Саттор ЯРАШЕВнинг ижодий кечаси.**
21 сентябрь — **Оққуш кўли.**
22 сентябрь — **Оловли фаришта.**
23 сентябрь — **Дунёнинг яратилиши.**
24 сентябрь — **Тоҳир ва Зуҳра.**
25 сентябрь—**Золушка** (12.00); **Масхарабозлар** (19.00);
27 сентябрь — **Иоланта.**
28 сентябрь — **Севги тумори.**

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Билетлар театр кассаларида соат 10.00 дан сотилади.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/IX да **Кориолан,** 2/IX да **Келинлар қўзғолони,** 3/IX да **Куёв.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА— 3/IX да **Нурхон.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/IX да **Алвидо, ҳаёт** (Бош ролда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Обид Юнусов), 2/IX да — **Отасининг қизи,** 3/IX да **Қора камар.**

Кино

1 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «КИНГ-КОНГ» (16, 16.30, 18, 18.30, 21, 21.30).

Чайка — «КИНГ-КОНГ» (16, 18.30,21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «СЕВГИ КУЧИ» (18, 21.00).

Москва — «КИНГ-КОНГ» (16, 19.00).

ВЛКСМ 30 йиллиги— «ИШҚ ЖОДУСИ» (жуфт соатларда).
Дружба — «АЛЛО, ТАКСИ» (тоқ соатларда); «ТАБИАТ ҚАРҒИШИ» (12, 18.00).

Нукус — «КИНГ-КОНГ» (16, 18.30, 20.45).

Ватан — «АЛЛО, ТАКСИ» (16, 18.30, 21.00).

Тинчлик— «ЛЎЛИ ҚИЗ АЗА» (16. 18.30, 21.00)

С. Раҳимов номли— «АЭРОПОРТДАГИ ВОҚЕА» (16, 18.30, 20.45).

2 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «КИНГ-КОНГ» (11, 11.30, 13.30, 14, 16, 16.30, 18, 18.30, 21, 21.30).
Чайка — «КИНГ-КОНГ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги» — «СЕВГИ КУЧИ» (12, 15, 18, 21.00).
Москва — «КИНГ-КОНГ» (13, 16, 19.00).
ВЛКСМ 30 йиллиги— «ИШҚ ЖОДУСИ» (жуфт соатларда).
Дружба — «АЛЛО, ТАКСИ» (тоқ соатларда); «ТАБИАТ ҚАРҒИШИ» (12, 18.00).
Нукус — «КИНГ-КОНГ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).
Ватан — «АЛЛО, ТАКСИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Тинчлик— «ЛЎЛИ ҚИЗ АЗА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
С. Раҳимов номли— «АЭРОПОРТДАГИ ВОҚЕА» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

«Ўзбекконцерт»

ТЕЛЬМАН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

1, 2, 3 сентябрь кунлари соат 20.00 да

РСФСР ДАВЛАТ ДУХОВОЙ ОРКЕСТРИНИНГ

КОНЦЕРТЛАРИ

Оркестрнинг бадиий раҳбари ва бош дирижёри — РСФСР халқ артисти Николай СЕРГЕЕВ.

Билетлар сотилмоқда.

Туркманистон ССР Чоржўй область Керки районидаги 27-мактаб томонидан **Жумаберди Чориевич Таганов** номига берилган 850082 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент,
Ленинград
кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиш — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р—10936. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 17.30 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 2164. Тиражи —108.220 Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.